

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR
Kiadja: SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapest és vidéken egyaránt
egyes számonként 2 krajcár

Az előfizetési díj az eddigiek fele:

7 frt helyett 7 korona félévre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra.

Mimikri.

Budapest, január 25.

(v.) Ide nézzenek a világ természetfűdősai, a mi jóra való, derék képviselőházunkra. Látnak itt olyant, amihez foghatóra buvárkodásuk közben nem bukkantak sehoh soha. A létért való küzdelem a nagy természetben létrehozta az alkalmazkodásnak olyan csodálatraméltó példáit, amelyeknek tökéletessége előtt ámulattal telik meg a természet műhelyének rejtelmait fűrkésző emberi lélek. E példákól beszél a mimikri tana. Hogy a környezet színeit szívesen veszik fel az állatok, hogy némelyik bogár koloritja egészen hasonló ama fának törzséhez, amelyen él, hogy némely hernyó ugyanolyan színű, mint a növény, amelyből táplálkozik, hogy a sziklán élők gyök vöröses-szürke, mint a szikla, ellenben a fűben élők zöld, mint a fű, mindezt már rég felismerték, meg is magyarázták a természetbuvárok. De az igazi mimikri tulajdonság az alkalmazkodásnak ezen a mértékén. Van hernyó, amely úgy tapad oda tavaszkor a még lombtalan cserjéghöz, hogy száraz gyalacsckának nézne mindenki, még a tapintása is egészen olyan, s csak ha az ember letöri s eldobja, akkor venni csak észre, hogy a száraz gyalacsckának vélt valami sietve továbbkuszik. Akad lepke olyan, amely ha egy lombos ágra leül, színben és alakban

tisztára zöld falevélhez hasonlatos, emennek még az ereztét is mutatja.

De ez még mind semmi. A mimikri tetőpontját egy lepkefaj képviseli: a helikonidák faja. Ez a pillangó észrevette azt, hogy a lepkékre vadászó madarak egy bizonyos lepkefajt, amelynek a husa rosszillatú, bántatlanul hagynak. Nosza, kapta magát a mi helikonidánk s a természeti kiválasztás évszázereides folyamata rendjén megszerezte magának a madaraktól bántatlan idegen lepkefaj színét és alakját; s mikor emezek repülni kezdenek, a mi élelmes helikonidánk közéjük vegyül. A lepkehura éhes madárak pedig nem tanultak természetrajzot, hírt se hallották a mimikriek s tehát nem veszik üldözöbe az élvezhető helikonidát, amely a számukra élvezhetetlen lepkefaj közé elegyül.

A magyar politikai közéletben is van ilyen helikonida: a néppárt. Az analógia tökéletes, csupán az élvezhetőség tekintetében áll a dolog a politikai mimikri terén másképpen. A néppártnak két uralkodó vonása van. Az első az, hogy a csontja velejéig aulikus. A másik az, hogy cinikus élelmeségével felülmúl minden eddig tapasztalt ügyeskedést. A katonai téren kivivandó nemzeti reformok ügye az aulikus néppártot kezdettől fogva hüvösen hagyta. Titokban élesztették ugyan az obstrukciót Rakovszkyék, valahányszor fűgtyán volt az ereje a küzdő tábornak, mindig öök paprikázták fel a hangulatot, de aktív részt a küzdelemben nem vettek. Nekik csak a felfordulás kellett a velejáró sűrü kormányválságokkal, mivelhogy halászhatni reméltek a zavarosban, de a nemzeti haladás ügyéért magáért a fűlűkbotját sem mozgatták meg soha. Megváltozott ez a taktikájuk abban a pillanatban, amikor kitűdött, hogy Tiszta István választásokra készülődik. Azóta a néppárt áll a csatasor élén. Ö küldi a lűzvonalba a legtöbb szónokot, ö szervezi nyiltan az ellentállást, ö gyanúsítja a lehangosabbban a féireállt Kossuthékat, ö tüntet a leg-

kiáltóbban a harcnak a végsőig való folytatása mellett.

Igy megy ez napok óta s így fog menni most már végesvégig. Mikor a Kossuth-párt s a parlament független elemei ott viaskodtak a leggyilkosabb golyózápör közepette, a néppárt nemcsak közömbösen nézte a harcot és a harcolókat, hanem alig tudott s alig akart ellenségeskedéséből titkot csinálni. Gróf Khuen-Héderváry idejében a kormánypártnak fiókja volt valóságos klerikális tábor. Csipkedte, gunyolta, lenézte, hangosan fitymálta s erkölcsiben megrágmálta a nemzeti jogokért küzdők seregét. Egyetlen szónyi tiltakozásra nem volt kapható Chlolyval szemben; s azt a királyi kéziratot, amely nem volt egyéb, mint ama hírhedt hadiparancsnak civilkiadása, a legnagyobb megnugvással fogadta. Beérte azzal a limonádészerű tiltakozással, amelyet a szabadelpvűpárt nevében gróf Andrássy Gyula terjesztette a képviselőház elé, amikor a háborgó nemzeti indulat elégtételt követelt a közjogunkon ejtett sérelmekért. S azon a nevezetes napon, amelyen a kormánypárt egy része s a nemzeti ellenzék nyilt ülésen leiszavazták Héderváryt, a néppárt zöme a Koerber kirohanásait mentegető kormányelnök mellett szavazott.

S ezen előzmények után most mégis a néppárt az, amely a harcoló léleget tola-kodik. Hjah, közelednek a választások. S az urnák elé nem tanácsos azzal a kettős ödiumentherrel állani, amelyet a klerikális és az aulikus jelleg rak a néppárti urakra. Ezzel a dupla népszerűtlenséggel elháríthatatlan kudarc, talán a politikai megsemmisülés várna rájuk. Ezért kell most a mimikrihez folyamodni. A helikonidák mimikriéhez. Csak hogy — amint már mondtuk — az élvezhetőség dolgában megfordított irányú itt a meglévesztés. Ha majd dönteniök kell a választóknak, akkor ez a legpecsövicsabb tábor, amelyet a közvélemény élvezhetetlennek ismer, együtt akar majd röpködni a nemzeti ideálok himes szárnyu, ragyogó színezetű lepkerájával.

TÁRCA

Rabok.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Révész Béla.

A rabok felsorakoztak a fegyház szűk udvarán és nyugtalanul vártak az eseményre. A déli nap forró világozással festette sárgára a máskor mindig árnyas udvart és a rabok sárga, boglyas ruhája kifehéredett a heves napsütésben.

A bűnös emberek arcára ráült az izgalom. Az egykedvű nyugalmasság, mely a nagy időre elzárt rabokat a börtön levegőjében csakhamar megejti és az arcukra is diadalmasan rászáll, most elsikkadt onnan, a homlokuk nyugtalanul ráncolódtak és az ajkuk is megmozdult, mintha szóra nyílnék, de ekkor az ég felé mereszítették kopaszra nyirt fejüket és a sapkájuk mögül folkandikáltak az izzó égboltozatra és a látnak változtatva tovább várakoztak, nem beszéltek...

A börtönőr bejött az udvarba és végignézte a rabok során, parancsolt:

— Induljunk!

A parancsra a rabok megragadták a lábuk előtt fekvő talicskát, megmozdították rajta az ást, a kapát és mikor az ör kinyitotta előttük a fegyház sziklaerős, megvasalt kapuját, a rabok egymásután kitalicskázta a vasházból és beléptek a nagyvilágba, amely most már két éve, hogy ol volt zárva előttük.

A dunaparton fegyveres öörök őrizték a bű-

nös emberek hajlékát. A rabok eltalicskázta mellettük és halkán, alázatosan, az arcukat a föld felé hajtva, köszöntötték a börtönök urait:

— Jó napot kívánok!

A talicskák szomorúképpen továbbnyikorogtak és az igyekvő menet elérkezett a Duna vízéhez. Itt a csónakba elébb beszállt a börtönőr, utána sorjában elhelyezkedtek a rabok, a talicskájukat öbe vették, ketten közülük megfogták az evezőlapátokat és a kis hajó embereivel elsiklott a part mellől.

A Duna hirtelen kiszélesedett a rabok előtt. A keskeny folyó, ahogy szomjas tekintetűkkel rábámultak, megdagadt és a szűk cellákba plántált emberek áhítatosan nézték maguk körül a nyilt tájakat, a hompolygó folyó bátor kanyargását, az égboltozat világozó peremét és a mellük hullámzott a friss gyönyörűségtől, mint alattuk a Duna vize, mely ringatta, emelgette a fűge csónakot. A világtól elzárt emberek most, hogy dolgozni vitték őket, boldognak érezték magukat, hogy jól viselkedtek a börtönben, a büntél terhes lelkükben kivirágzott a megindulás, a jószág, a hála, hogy az ö arcukat is legyezheti a szabad szellő, az ö hátukat is melegítheti az isten arca: a nap. A kis csónak vigan, locsogva himbálta boldog utasait. A rabok megrámták a fehér fodrokat, melyek körülsegélyezték hajócskájukat, és megcsillant a szemük, ahogy elröpködtek előttük a szivárványos sziklatötek.

A csónak továbbisklott és lassanként odauszott a sziget partjához.

A talicskákat kiemelték és egy kis fűzesen keresztül követték a börtönört. Egy nagy domb előtt megálltak, ennek aljában a földet kimérték és hozzáálltak a röghányáshoz. Az ö mellettük

leheveredett a fűgalyak közé, a fegyverét az oldalához húzva, hátára fektűt, kövér nyakát a vizes fűben fürdette és bekétségben így pihent.

A rabok belemélyesztették ásójukat a pázsitos talajba és lassan, késlekedve emelgették ki a szagos földet. A fekete rög kövéren hullott szűjel az ásójukról és nedvos, nehéz illata feláramlott a száműzöttkeikhez. Újra tágtult a tüdejük a föld áradozó életétől, mint régebben tavaszi, ősi földturáskor a barázdashasító eke nyomában, amikor még patgotathatták az ostort, a tág, szabad határban... A megbolygatott föld fűszeres erejét föllelte a rabok közé és azok nehéz fejűl, mámortól kábultan hajolgattak a földre és lázasan döfdesték puha, omlos testét. Az emlékezés heves erővel ragadta meg képzeletüket és petyhüden fojdogált vérék hullámzásba indult s erayedt testükön rejtelmes vágyak suhantak keresztül...

Körülöttük már halmosodott a föld és a megásott gödörben az egyik rab megszólalt:

— Nálunk odahaza most aratás van...

A határban dolgoz most a falu apraja-nagyja. Ilyenkor delután potyog a verejték az életre... Az élet, az élet, az csak úgy hullik alá, ahogy a kasza végigsűhűnt a buzatáblán... A fűr hogyan rebben, ahogy villan a kasza és döl a kalasz töle!... Dalos nálunk mostan a levegő. A marokszedő lányok bizony danolgatják:

Kaszás csillag jár az égen,
Kaszál a rózsám a réteu,
Míg ö kaszál, őu majd gyűjtök,
Ott is rajta könyűrűök...

A röghányó rab arca hamarosan kivörösöd-

Hivatkozni akar majd arra, hogy ime, a döntés óráiban a néppárt kitélt magáért, tettekkel buzgólkodott a nemzeti ügyért, halálmegevelésel küzdött a tűzvonalon s e hazafias erényekkel rászolgált a magyar nemzet elismerésére. Most csinálja a néppárt a próba-repüléseket, most tanulja be, hogy az élvezhetetlen pillangóknak hogyan kell úgy vegyülni az élvezhetők közé, hogy a hiszekeiny tömeg ama színes rajban rájuk ne ismerhessen.

Csak hadd szállongjanak. A politikai mimikrit hadd emeljék a tökéletesség legmagasabb fokára. Nem bula veréb a jogait gyakorló nemzet, hanem királyi sas. A sasnak pedig sasszeme van, élesen látó, semmiféle furfangos alakoskodással meg nem téveszthető. A közvélemény fel fogja ismerni a kuruc mentébe bujt aulikus csapatot és érdemei szerint fog vele elbánni. Ebből a választási háboruból nem a pajzsossal, hanem a pajzson fognak az ultramontán intrikusok visszatérni.

A szabadságot ugronisták.

Budapest, január 25.

A folyosón mindenekelőtt arról folyt a kérdészködés, hogy mikor jön az erőszak? Ma? Holnap? Vagy nincs még meghatározva az ideje? A beavatottak eleinte kerteltek s hivatkoztak a miniszterelnök állítólagos nyilatkozatára, hogy bo akarja várni, elszigetelve maradnak-e az ugronisták vagy kapnak-e állandó segítséget az obstrukcióhoz. Erre az obstrukció vitarendezői azt felelték, hogy Tisza István nyugodt lehet: ha a néppárt csatlakozásától teszi függővé az erősebb rendszabályokat, akkor nyomban elszedheti őket tarsolyából. Mert a néppárt igenis csatlakozik az obstrukcióhoz, sőt — hogy egy pillanattal se kételkedhessék a miniszterelnök — három napra szabadságot is az ugronisták. A legközelebbi három napon egyetlen ugronistának se kell beszélnie. Beszél a néppárt és beszélnek azok, akik a Kossuth-pártból kiléptek. Amit tehát Tisza István az erőszak előfeltételéül jelölt meg: a néppárti csatlakozás megvan. Most már jöhet, sőt jöjjön is az erőszak.

Ekkor aztán a beavatottak többet megmondtak:

— Tisza István holnap este Bécsbe utazik s szerdán délelőtt tizenegy órakor fogadja a király. Ez már egészen bizonyos. Csütörtökön nyilatkozik a miniszterelnök a t. Házban. Egy utolsó intelmvel fordul az obstrukcióhoz. De ez csak formáság, mert ugyanis tudja, hogy az intelm hiábavaló. Február legelső napjaira összehívja a

dönt és dudolását elfojtotta a köhögése. Ráhangott az ásjára és minden erejével belemélyesztette a talajba. Nem beszélt tovább...

A szót átvette egy másik rab. Szemébe huzta a vászonsapkáját és dörmögve mondta:

— Régen nem kocsmáztam... Erzem, hogy megpreped a lépem a nagy szomszagtól... Mindig csak azt a vizet, az öreg, poshadt vizet... Jobb odabenn a csárdában a csipős csingér mellett... Itéred az ite, velük gyütt meg a kedvem... Hej a lábamon is ráncos eszima volt még! A sarkantyumot megpengettem, szaladt minden ember... és ketten voltunk, ketten... A dereka roppant az ölelésemtől, a szemében meg elveszett a lelkem üdvössége... verje meg az isten...

A rabok fölemelték a fejüket, hogy kifújják magukat, és a fejuktől a lábukig összehozták. A domb tetején lányok sarlóztak a fűben... A gömbölyű lábak tapostak a gyepen és barna bőrük kipirult a szikrázó napsütésben.

A rabok összenéztek, a szájukon görcsös mosoly remegett és a szemük kiesillogott. Az emlékezés zsilipjei hirtelen folszakadtak képeleltükben és az asszonytól száműzött emberek végigrobogtak az ujrálés vágyai...

A börtönőr fölkel a helyéről, a puskáját a vállára akasztotta és rákiáltott a rabokra:

— Munkára!

Az élet száműzöttjei összerendeztek és rámeredtek a börtönőrré. Aztán meghajoltak és tovább tarták a rögöt a gödörben, mely, miként a sir, magába zárta a szerelem halottait. Fölöttük a szigeti esőndben lepkeparók szeretkeztek és a forró levegőben cikáztak, kergették egymást.

magyar delegációt, aztán február második felében jön az erőszak.

Az igazsághoz képest konstatálni illik, hogy ezek a hírek jól estek az obstrukciónak. A kipróbált obstruktorok várják, remélik, provokálják az erőszakot. A néppárt egyenesen provokáló szándékkal nyomul előtérbe és szabadságot három napra az ugronisták. A néppárt állította csatasorba a mai napon Molnár János apátot és Zboray Miklóst. Állított volna több harcost is, de nem volt többre szükség, mert felszólalt a két néppárti bajnok között Bedőházy János is, aki semmivel se volt kiméletesebb a Kossuth-párttal szemben, mint Zboray Miklós. A mai ülésben a páma mégis az utóbbit illette, mert szenvedélyesen, gnyusosan és jól rendezett aszisztenciával támadta Polónyi Gézát s ez most az obstrukciónak nagyon hálás téma. Tiszát se gyűlöli úgy az obstrukció, mint Polónyit. Mikor tehát Zboray szemelvényeket olvasott fel Polónyi korábbi beszédeiből, az obstruktor kórus egy-egy passzust egyszerűen megújratott. Ez pikáns és lármás mulatság volt s körülbelül két óra hosszat tartott.

Polónyi jelen volt ugyan a Házban, de nyugodtan beszélgetett a folyosón. Mikor hírlí hozták neki, hogy volt irodavezetője kritikusanak és ostorozójának csapott fel, Polónyi félvállról jegyezte meg:

— Addig jó Zboraynak, míg ő támad engem s nem én őt!

A terembe Polónyi be se ment. S egyáltalán kevesen mentek be. Az igazi tanácskozás most a folyosón és fülkékben folyik. Ott figyelik Tisza István, gróf Andrássy Gyula és Khuen-Héderváry Károly tanácskozását, ott látható a Kossuth-párt vezető embereinek rögtönzött konferenciája s ott kombinálgat mindenki, aki híreket hoz és kap. A folyosón történik most minden, az ülésterem csak arravaló, hogy az időt kihuzák az erőszak bekövetkezéséig. Az pedig be fog következni, mert most már a néppárt egyenesen erre tör s azért szabadságot az ugronisták is. Holnap a néppárti Kovács Pál fogja kibuzni az egész ülést...

A képviselőház ülése január 25-én.

— Kezdeté délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor. —

Elnök: Perczel Deszö, később Jakabffy Imre. A kormány részéről jelen vannak: gróf Tisza István, Nyíry Sándor, Pócs Sándor, Csék Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést és bemutatja a feliratokat. Következik az *ujjonmegajánlásról* szóló törvényjavaslat általános vitájának folytatása.

Molnár János polemizál a közös hadügyminiszter és a miniszterelnök beszédeivel. Szegyenletes állapot, hogy a kiegészítés fennállásának negyedik év-tizedében Magyarországnak künveránia kell önállóságának törvényben biztosított attribútumait, a közös hadügyminiszter pedig az egész nemzet szemébe vágja: niem!s! Ne mondják hát hogy ez az alkotmányos küzdelem ürügyeket keres és jelszavakkal dobálódik, csakhogy jogosultságának valami színe legyen. O is azt feleli, hogy *niem!s!*, ha azt kérdezik tőle, elötagadja-e a javaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Bedőházy János: Nem szívesen viszi ugyan saját ügyét az ország elé, de a sok gyanúsítás után kénytelen megokolni, hogy miért csatlakozott a küzdőkhoz. Nem tartja összegevezetéknek meggyőződéssel, hogy egy olyan ellenzékű párnak legyen a tagja, amely némán türi az osztrák részről jövő galád támadásokat. (Élénk helyeslés a baloldalon.) A szabadelvű párt el akarja hitetni az országgal, hogy a desö liberálizmus mindenre flastrom, a szabadelvűpárt az egyedüli üdvözítő. Az események szomorúan igazolták, hogy az az alap, amelynek védelmére Széll Kálmán összehordott agráriust, merkantilizt, klerikálist, liberálist, esödött mondott. Mutassák meg, hol van a közös hadsereg kiegészítő részét tevö magyar hadsereg? Miben különbözik a közös hadseregben a magyar flu az osztrák katonától? Arra adjunk költségeket, hogy a magyar legénységet elcsirákossítsák? (Élénk helyeslés a baloldalon.) Téved a miniszterelnök, amikor azt mondja, hogy a küzdelem végnapját éli. A miniszterelnök azzal hint port a nemzet szemébe, hogy az osztrák támadások nem inaghatják meg a magyar alkotmányt és el nem homályosítják a magyar álláspontot. Hát mi az a magyar álláspont? Hogy nincs magyar hadsereg, de van egy közösnek hirdetet, valójában egységes, osztrák armádia, amelyre mi elég botorult vér- és pénzoldozatot szavaztunk meg eddig. (Zajos helyeslés a baloldalon.) A miniszterelnök azzal biztat a küzdelem feladására, hogy majd meghaljuk magától a közös hadügyminiszterőt a magyar delegációtól és illetékes véleményét a katonai reformokról. Hiszen már elmondotta az osztrák delegációban ennek 70%-át, a kvóta szerint hátralevö 30%-ra nem vagyunk kíváncsiak. Jogunk van, törvényadta jogunk megállapítani az ujonjutelek feltételeit. Nos hát, nemzeti vívmányok nélkül nem adunk ujoncot. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Lengyel Zoltán: Ha nincs magyar nyelv, nincs katonai!

Bedőházy János: Mit törődünk azzal, hogy ez a küzdelem meg egy évig is eltarthat? A nemzet nyelvért semmi áldozat sem sok. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Bejelenti, hogy Molnár József, a csikszeredai kerület képviselője meghalt. Eméket jegyzökönyvben örökíti meg a Ház.

(Szünet után.)

Zboray Miklós azon kezdi, hogy mikor egy hamisítékos belekerült egy tisztességes társaságba, (Felkiáltások a néppártban: Jól indult!) ügyes kézzel keveri a kártyákat és azzal hozza zavarba a nézőket, hogy itt a piros, ott a piros. Mikor a Kossuth-párt megkezdte az obstrukciót, egyre kiabáltak: Ime, a néppárt, a néppárt kleriká is, a néppárt aulikus, a néppárt Bécs felé tekint, a néppárt obstrukció, a néppárt akadályozza a kibontakozást. Voltak olyanok is, akik gyanúsították a néppártot, hogy titokban szítja az obstrukciót, de nem obstrukció. (Ugy van! balfelöl.) Nos, a néppárt ezekkel a ráfogásokkal nem törődik, haid a maga után s követi meggyőződését. Eljente a Kossuth-párt szívesen fogadott mindenkit, aki segítette neki az obstrukción. Itt csatlakozott hozzá ő is.

Rakovszky István: Mindig mondtam, hogy le fog szerelni!

Zboray Miklós: Igaz. Rakovszky mindig öva intette őt, hogy ne menjen bele a harcba, mert le fognak szerelni és cserben hagyják.

Lukács Gyula: Az nem volt cserbenhagyás! (Élénk elmonadás a baloldalon.)

Zboray Miklós: Hát mi egyéb cserbenhagyásná, ha kibontották a zászlót, aztán lerakták a tárgyvereket? (Ugy van! balfelöl.)

Lukács Gyula: Hát örökké tartson az obstrukció! Rakovszky István: Azt meg kellett volna gondolni okos övel!

Zboray Miklós: Tisztelet a meggyőződést, megengedi, hogy Lukács Gyula mindig a béke hve volt.

Lukács Gyula: Gyanúsítani senkit sem szabad!

Rakovszky István: Most szög-elik magukat és szerelnék betönni a kritika száját! (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Zboray Miklós: Hosszasan ismerteti a küzdelem fázisait, mignem odáig jutott a dolog, hogy egy kis elst-ári sereg magára maradt s most azok dobnak fejére követ, akik a harcot felidéztek.

Rakovszky István: Arcatlanság!

Zboray Miklós: Polónyi Géza volt a küzdelem éltető lelke. Mikor Széll megbukott és Khuen-Héderváry lejött, állítólag csak tapogatózni, ismét Polónyi volt a tárgyalások éltető lelke.

Barta Miklós: Nekem mondta: ne félj semmit, ott leszek én is! (Derűtség a baloldalon.)

Rakovszky István: Komai! (Nagy derűtség a baloldalon.) Ha azt mondja akkor bizonyosan rászedi az embert! (Zajos derűtség.) Politikailag értem.

Zboray Miklós: Elötagadja az akudozások törjénét. Mikor a függetlenség párt megpaktált Khuen-nal, ő és Holló Lajos egy éjszaka szemrehányólag mondták Polónyinak, hogy kár volt meggyeznie. Akkor Polónyi azt mondogta, hogy ő sem szívesen teszi, de a páregyesé kívánja. (Derűtség a baloldalon.) Megéri meg a küzdök, hogy Polónyi a páregyeség megmentéséért meg öket is fogja támogatni. (Ugy van! balról.) Mikor Khuen nozzányult az 1899: XXX. törvényekhez, megint Polónyi volt, aki élet-halálharcot üzent neki. Julius derekán Polónyi még nem volt annyira békülökény és szerény. Garanciákat követelt a nemzeti vívmányok biztosítására. Ma már ígéretekkel is beéri. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Határozati javaslatot nyujt be, amelyben kimondja a törvényozás, hogy a hadsereg vezényleti nyelvének megáulapítása az ország, üs joga. (Hosszantartó éjzenés a baloldalon.)

Kéri az elnököt, engedje meg, hogy kipihenhesse magát.

Elnök öt percre felfüggeszti az ülést.

(Szünet után.)

Zboray Miklós folytatja beszédét. Ki kell térnie itt egy gyanúsításra, amelyet legutóbb a lapok erősen szelöltettek, érte azt a bizonyos 20.000 forintot kapcsolatosan az Engel-tele borhamisítással. (Halljuk! balfelöl.)

Elnök: Ez nem tartozik az ujonmegajánlási törvényjavaslathoz. (Zaj a baloldalon. Felkiáltások balfelöl: Megtámadták! Elmondhatok személyes kérdésben!)

Zboray Miklós: Kéri a Ház engedelmét, hogy személyes kérdésben válaszolhasson a személyét érintö vádra. (Felkiáltások: Megadjunk!) Történt közvettlenül azután, hogy Polónyi az Engel-tele borhamisítás miatt interpellált és Splényi rendőrtáncosost is megvádolta, amire azután sajtópör volt a válasz, hogy felkeresse őt Neszmélyi Arur hirlapiról s arra kérte, kérdezze meg Polónyit — akkor ő a Polónyi irodájában dolgozott, mint ügyvéd, még nem volt képviselő — kérdezze meg, mint védekezők Engel, szívesen adna tanácsért akár 20.000 forintot. Ő azt felelte akkor Neszmélyinek, hogy képtelenséget kíván, Polónyi csak nem adhat Engelnék ügyvédi tanácsot, hoitt mint képviselő interpellált a borhamisítás miatt. Neszmélyi azonban folyton uszolta, hogy kérdezze meg Polónyit. Meg is tette s amint előre tudta, Polónyi nem volt hajlandó ügyvédi tanácsosul szolgálni; visszatáustította a huszecer forintot. Meg sem próbálta rábeszélni, ezt becsületsvárára állítja. Nos, hát ki meri ezek után róla még azt állítani, hogy ő meg akarta veszíteni Polónyit? (Élénk helyeslés a baloldalon.) Mint Polónyi tanítványa, (Derűtség a baloldalon.) hálával tartozik neki. (Nagy derűtség.) Soba volt princípálisáról, jelenlegi képviselőtársáról rosszat nem mondott, sőt ellenkezőleg, mindig korrektt embernek tartotta. De ha a gyanúsítások terére lép Polónyi, ő, az egykori tanítványa, nem válik szégyenére. (Zajos derűtség.)

Visszatér az obstrukción alatt történt eseményekre.

Azon a bizonyos vasárnapi összejövetelen Polónyi megkérdezte a jelenvoltakat, készek-e a végsőig harcolni a házszabályok megvédésére, mert ő mindenesre el van szánva. Másnap Polónyi leszerelt. (Derűtlenség a baloldalon.) El kellett ezt mondania, mert Polónyi adázni támadta a néppártot a minap, csak azért, mert szavának áll és tovább harcol. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Ő erkölcsi undorral fordul el azokról, akik letették a jegyvert, noha felesküdték a harcra.

Rakovszky István: Ugy is van!

Zboray Miklós: Le kellett számolnia Polónyival, ezt a kellemetlen kötelességet teljesítette. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Elfogadásra ajánlja határozati javaslatát.

Szederkényi Nándor személyes kérdésben kér szót. Hivakozás történt arra, hogy ő is megjelent Polónyi lakásán azon a kérdéses értekezleten. Őt nem Polónyi hívta meg, hanem barátai unszolták, hogy menjen el.

Lovász Márton kéri, hogy holnap beszélhessen. **Előző:** Az ülést 9/43 órakor bezárja.

BELFÖLD

A Bánffy-párt szervezkedése. Az új párt tegnap Délesen bontotta ki zászlaját. Báró Bánffy Dezső Kolozsvárról több egyetemi tanár kíséretében érkezett Déésre, ahol a lakosság régi ismerősként, szimpatikusan fogadta. Dél előtt 11 órakor az Angol-szálló nagyszobájában volt az alakuló-gyűlés. Határhelyi elnöksége alatt. Azután Gusztáv Gyula fejtette ki a politikai helyzetet, majd báró Bánffy fejtette ki ismert programját. Érdekes, hogy Bánffy régi hívei közül csak egy volt jelen, régi gardája teljesen távol maradt. A zászlóbontás örömeire délelben banket volt.

Lengyel Zoltán megrovása. A képviselőház tudvalevőleg a mentelmi bizottság javaslata alapján elrendelte, hogy Lengyel Zoltán jegyzőkönyvi megrovására a hivatalos lapban és a kerületében írtakozások után publikáltassék. A hivatalos lapban holnap fog megjelenni a képviselőház határozata s minthogy parlamenti életünkben még ilyesmik nem fordult elő, a hivatalos közlés valóságos szenzációszámba menne, más viszonyok és más emberek közt. Az érdekesség okából közöljük mi is, mi lesz erről a hivatalos lap holnapi számában.

Kivonat a képviselőház 1904. évi január hó 22-ikén tartott 382-ik ülésének jegyzőkönyvéből. 4037. Maróthy László, a mentelmi bizottság előadója bemutatja Lengyel Zoltánnak a képviselőház által a folyó évi január 21-ikén tartott 381-ik ülésében 4084. szám alatt hozott határozat folytán a házszabályok 222-ik és 255-ik §-ai alapján javaslatlét céljából a mentelmi bizottság elé utasított mentelmi ügyére vonatkozó bizottsági javaslatot, mely szerint Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő azért, mert az 1904. évi január 21-ikén tartott országos ülésen ismételt a házszabályok rendelkezéseibe ütköző engedetlen magatartást tanúsított, jegyzőkönyvi megrovásban részesíttessék, és ez a hivatalos lapban és Lengyel Zoltán választókerületében írtakozások után leendő közléseit elrendeli.

A ház a mentelmi bizottság javaslatát vita nélkül, felállítás és ülve maradás után megvitelt szavazással elfogadván, elhatározza, hogy Lengyel Zoltán országgyűlési képviselőt a fentebb említett okból jegyzőkönyvi megrovásban részesíti s egyúttal a megrovásnak a hivatalos lapban, valamint a nevezett képviselő választókerületében írtakozások után leendő közléseit elrendeli.

Lengyel Zoltán kerületében a ház határozatának értelmében való intézkedés még nem történt meg. A jegyzőkönyvi megrovásnak írtakozások után való publikáltatását a belügyminisztérium fogantatja.

A helyzet.

Budapest, január 25.

Az obstrukciónak most az a taktikája, hogy a kormányt egyenesen provokálja a hirdett erős rendszabályokra. Gróf Tisza István tudvalevőleg a leszámolás megkezdésének azt a feltételt szabta, hogy az obstruáló Szederkényi-csoporthoz más pártbeliek is csatlakozzanak. Hogy ez a feltétel bekövetkezett, azt a vitarendező-bizottság mindenképpen demonstrálni akarja. Ma például tüntetően úgy rendezte a dolgot, hogy a Szederkényi-csoport az egész ülésen szóhoz sem jutott, hanem Molnár János és Zboray Miklós néppártiak, meg Bedáthy János Kossuth-párti disszidens beszéltek ki az ülést. Ugy mondják, holnap is pihenője lesz a Szederkényi-csoportnak, az ülés nagyobb felét Kovács Pál néppárti vállálván magára.

A nógatásra Tisza István nem késik a felellettel. Ma már bizonyos, hogy a delegáció február első napjaiban, nyilván harmadikán összeül érdemleges tanácskozásra. Ez azt jelenti, hogy körülbelül huszadikára bevégzi munkáját a de-

legáció és ekkor kezdődik a végső összejövetel nyolc napja. Gróf Tisza nem csinál titkot terveiből. Nagy vonásokban ismerik őket szűrtében. A delegáció ülészakának befejezése után a miniszterelnök felszólítást intéz az ellenzékhez az ujjonejavaslat átbozsítására; ennek a felszólításnak eredménytelensége után nyomban napirend-indítvány alakjában a Ház elé terjesztik a házszabályrevízióra vonatkozó indítványt és be nem zárják az ülést, míg ez az indítvány elfogadva nincs. Az indítvány elfogadása után berekesztik az ülészakot, másnap megnyitják az új ülészakot, amelyben már az új házszabály érvényes. Ennek segítségével keresztülhajtják az ujjonejavaslatot és az indemnitást s azután felosztatják az országgyűlést. Teljesen bevállik tehát a mi prognózisunk, hogy március végén vagy április elején választás lesz.

Ami a nem obstruáló ellenzéknek a miniszterelnök terveivel szemben való magatartását illeti, a kormánypárt körében nem biznak abban, hogy hatással lesz Kossuthékra a kormánynak az az elhatározása, hogy a módosított házszabályokat csak a két sürgős javaslat letárgyalásának idejére tartja érvényben s azután nyomban indítványoztatni fogja a régi házszabályok visszaállítását.

Nagyjában ezek a körvonalak bontakoznak ki a közel jövő kódéből. A részletekben persze lehet változás. Sőt az is meglehet még, hogy az obstruáló ellenzék a delegációs szünet alatt megmondja a dolgot és belátvány, hogy a nemzetre való appellálás esetén pörvesztes lesz, leszerel. Ebben azonban nagyon kevesen biznak.

Megemlítjük még itt, hogy a szabadelvűpárt körében nagyon jó hatást tett ma is az Andrásyok megjelenése. Az ellenzék ellenben örvendezve vette tudomásul, hogy gróf Andrásy Tivadar ma még ott volt ugyan a képviselőházban, de már holnap elutazik több hétre; sőt vannak olyanok is, akik úgy tudják, hogy gróf Andrásy Gyula is már legközelebb elutazik.

*

Más oldalról a kormány szándékai felől ezeket jelentik:

A nagy csata előtt azért kell a magyar delegáció ülészakának lefolytania, hogy hivatalos alakban, s az illetékes fórum előtt köztudomásra juthasson a hadsereg terén életbeléptetendő nemzeti reformok ügyének állapota. Pitreich hadügyminiszter a hadügyi albizottságban tüzetesen fog beszámolni a nemzeti tisztképzés dolgában tett intézkedésekről. Be fogja terjesztani a tantervet, amelyből kiderül, hogy az ugynevezett civil-tantárgyak valamenynyienek, sőt egy-két katonai tárgynak is magyar lesz az oktatási és vizsgálati nyelve. A kormány azt reméli, hogy ezek a felvilágosítások még erősebben szőlítják majd sorompóba a közhangulatot az obstrukciók ellen.

A delegáció után a kormány rögtön betervezi a következő törvényjavaslatokat:

1. A tisztképző-intézetekben lévő magyar alapítványi helyek szaporításáról.
2. Az állami és megyei tisztviselők, valamint a felekezeti tanítók fizetésének rendezéséről.
3. A beruházási kölcsönről.

E javaslatok betervezése arra szolgál, hogy megnyissa a nemzet szemét az obstrukció folytatásából eredő pozitív károk tekintetében.

Ezt követően a napirendi indítványba foglalt házszabályrevízió s emennek segítségével az obstrukció letiprása.

Az ellenzék ezekkel szemben a delegációban ki akarja hegyezni a már létező ellentéteket s a végbél feszegetni fogja a felségjogok kérdését, nyilatkozásra fogja szorítani a közös kormányt a magyar közjog dolgában s kivált a katonai büntetőperrendtartás ügyében fogja a magyar állam szuverenitásának követelményeire nézve a hadügyminiszter nyilatkozatait provokálni.

Harc lesz tehát már a delegációban az egész vonalon.

A miniszterelnök a királynál.

Gróf Tisza István, amint hitelesen jelentik, holnap este utazik Bécsbe és — amint mi már előre jeleztük — szerdán megy ő felségéhez. A kihallgatás délelőtt tíz órakor lesz.

A *Neue Freie Presse* budapesti tudósítása gróf Tisza István bécsi utjáról azt írja, hogy az utazást

minisztertanács fogja megelőzni, mert a kormány az akciót tervét a szombat esti minisztertanácson nem volt képes végleg megállapítani. A tudósítás a kormány kebelében levő ellentétekről szóló kombinációkra megjegyzi, hogy a kabinetben a legzavartalanabban meg egyeznek a nézetek arra nézve, hogy mi a teendő és hozzáteszi, hogy ha valaha egy miniszteri utazásnál joggal lehetett elmondani azt, hogy az rendkívül fontos e határozásoknak az előhírnöke, úgy mindenesetre el lehet ezt Tisza legközelebbi utazásáról mondani. A kormány terveiről és a többség várható magatartásáról írva, megjegyzi, hogy a párt még mindig nem áll csupa homogén elemből és egy része a kunktátopolitika folytatását kívánja. Egyebekben a tudósítás teljesen megegyezik a helyzetről már eddig felállított prognózisunkkal.

A Kossuth-pártban.

A Kossuth-párt klubjában ma este sok képviselő volt jelen. A vidéken tartózkodó párttagok közül tegnap többen érkeztek a fővárosba s a képviselők örömmel értesültek arról, hogy Kossuth Ferenc pártelnök egészségi állapotában kedvező változás történt. Ma sok szó esett a politikai helyzetről s a megbeszélések során egyöntetűen megnyilvánult az a tény, hogy a Kossuth-párt megállapodása mellett nyugodtan, komoly politikai feladatának teljes tudatában, szilárdan megmarad. Följegyezzük, hogy a körben ismételt szó esett a kilépésekről; ezzel szemben bizonyos az, hogy a párt tömören együtt marad s Gabányi Miklós, akit az obsztrukciósok meg akartak nyerni, ismételtén kijelentette, hogy a párthoz és vezéréhez hű marad.

A Kossuth-párt esütörtökön este lakomát rendez Tóth János tiszteletére abból az alkalmából, hogy tíz estendő óta gazdája a klubnak.

Gróf Khuen-Hédervary nyilatkozata.

Gróf Khuen-Hédervary volt miniszterelnököt meginterjúvolta a *Neue Freie Presse* budapesti levelezője. A gróf így nyilatkozott jövő terveiről:

— Szíves létszeggel adok önnek fölvilágosítást mindazokról a kérdésekről, amelyeket hoztam intézet. On tudja, hogy az volt a szándékom, hogy több hétre elutalok Egyiptomba, de annál a kegyességem fogva, amely lyei a király ő felsége mindig kitüntetett, kötelességemnek tartottam, hogy tükostanásosi minőségemben kihallgatást kérjek ő felségétől és hogy neki az újév alkalmából szerencseváltomatomat fejzessem ki és őt egyúttal utazási tervemről értesítem. Időközben megbetegedtem a fiam, aki Briünen mint önkéntes szolgai, és az orvosok enyhébb klímát ajánlottak neki, úgy hogy csak néhány nappal ezelőtt kértem a képviselőház elnökétől többheti szabadságot, amelyet meg is adott nekem. Azonban a politikai viszonyok oly fordulatot vettek, amelyek a szabadelvűpárt valamennyi tagjára nézve azt az egyetlen szót teszik kötelességgé: Minden ember a földéltre! Mint pártember kötelességemnek tartom, hogy minden mellékintézetet lértelvé, mint egyszerű képviselő teljesísem föladatomat. Az ellenzékkel szemben vallott érzelmeimet nem kell önnek megmagyaráznom. A harc embere vagyok s mivel arra a meggyőződésre jutottam, hogy a kormány szándéka az enyémel teljesen megegyezik, ebből az a kötelesség háramlik rám, hogy a kormányt vállalkozásában minden örömmel támogatam és hogy mint egyszerű harcos résztvegyek a küzdelemben. Csakis ez az oka annak, hogy a utazásomat egyelőre elhalasztottam. Rést fogok ugyan venni a parlament tárgyalásában, de nem a delegációban és le fogok mondani a külügyi bizottság elnöki állásáról. A delegáció összeülésétől a képviselőház tanácskozásának megkezdéséig terjedő időt arra fogom felhasználni, hogy néhány napra korábban utaztam, de mielőtt a képviselőház a delegáció után újra összeül, magától érthetőleg én is ott leszek a helyemen.

A 1904. évi sorozás.

Budapest, január 25.

A képviselőház véderőbizottsága ma délután ülést tartott az 1904. évi sorozásához szükséges törvényjavaslatok tárgyalása céljából. A bizottsági ülésen ezúttal először vett részt Nyíry Sándor honvédelmi miniszter, akit az elnököl báró Podmaniczky Frigyes melegen üdvözölt.

Münich Aurél előadó: A mai ülés tárgyai ugyanazon javaslatok, amelyeket, sajnos, az 1903. évre még a képviselőház meg nem szavazott s így felesleges a hosszas indokolás, egész éven át vitataltván a javaslat. Jelzi, hogy a javaslatok teljesen azonosok az 1903. éviékel s így azokat elfogadásra ajánlja.

Tóth János: Politikai elveivel és meggyőződéssel ellenkezően a törvényjavaslat, azt nem fogadja el. A legutolsó tárgyalás alkalmával a hadügyi kormány részéről történtek kijelentések, amelyek ellenében állanak az ország alkotmányával, ez ellen kötelessége tiltakozni. A magyar nemzet óhaja kijelölést nyert, hogy a teljes paritás s a magyar nemzeti poli-

lika testet öltén, ezzel szemben rideg tagadó álláspontra helyezkedett a hadügyminiszter, amivel lehetetlen tette, hogy a magyar parlament rendes munkájához visszatérjen. A tisztek áthelyezése, a tiszti nevelés és a katonai büntetőrendtartásra nézve nem fedi a hadügyminiszter nyilatkozata a magyar kormányt. Erre nézve felvilágosítást kér.

Bakonyi Samu: Azt kérte, intézkedik-e a kormány a véderő-törvény revíziójára nézve? Ez a mostani parlamenti viszonyoktól független, sőt, ha oly taralommal terjesztetnék elő, amely azt mutatná, hogy a kormány végre akarja hajtatni programját, az még segítene a helyzeten is. Tudnunk kell, mi lesz a véderőtörvényben a reform. Ösmernünk kell a kormány tervét, melyvel a nemzeti követeléseket kielégíteni akarja. Ilyen a jelvény és zászló kérdése, illetve a megfelelő átalakítása. Ha ezt a jormai kérdést sem bírták megoldásra juttatni, hogy biztatunk a többi megoldásban. Így vagyunk a tisztképzés kérdésével is, nem tudjuk, mennyiben fog konkrét megoldást nyerni a reform. Magára az oktatás nyelvére tett kormánynyilatkozatot leszállította a közös hadügyminiszter beszéde. Ezekkel a kérdésekkel a kormányban tisztában kellett lennie már a kormányralépéskor. Nézete szerint ugyan ehhez semmi köze az osztrák kormánynak nincs. Mik azok az akadályok, amelyek hátráltatják a katonai büntető rendtartás előterjesztését? A reformoknak nemcsak az anyagát, de alakját is kell ismernünk, ez lényeges hatással lehet állásfoglalásunkra. Tisztában kell lennünk tehát, hogy milyen jormában kívánja a kormány létesíteni a reformokat. Ugy hiszi, ha ez csak rendeleti úton s nem törvény útján fog megvalósíthatni, ez ellen élesen kell állást foglalni. A reformok közül kimaradt a hadkiegészítő kerületek beosztása tekintetében a kiegészítések kérdése, az 1867. évi törvény ezt kötelezőnek nem tekintette. Mert ez sem nem vezényleti, sem nem beosztási kérdés s így az országgyűlésnek van fenntartva és ezen a téren lehetne legelőbb tenni a magyar államszemből.

Báró Solymossy Odón: A javaslatot elfogadják, csak egy pár kérdést akar tenni. A póttartalékosok behivatást kivételre szolgáltatja és pedig a két legújabb évfolyam. Felmentést csak azoknak ad a törvény, akik örökösített mezőgazdaság tulajdonosai, de nem ad azoknak, akik mezőgazdasághoz nem örökösített utókat, és nincs semmi kedvezmény az iparosokra sem, akiknél esetleg az üzlet mehet tükre. Nem volna-e lehetőség, hogy kivételre méltányossági szempontokból ezekben is figyelembe vessék a kedvezmény? A másik kérdése az hogy az igazolványos atyiztek, akik hosszabb ideig nem szolgáltak, mert ez esetben nem vétnek át polgári állásba, a továbbszolgálatra azáltal buzdítassanak, hogy hosszabb szolgálat után is alkalmazhatók legyenek.

Bolgár Ferenc: Detailkérdésekbe nem megy bele, csupán válaszolni kíván Bakonyinak és Tóthnak. Az újonclétszám stabilitása mindnyájunk követelése s hogy ez megincs, annak kizárólag az obstrukció az oka. Ami a szabadelvűpárt és a hadügyminiszter programról mondatott, erre megjegyzi, hogy a kétő között semmi különbség nincs és kivéve a zászló- és címerkérdést, amelyre a hadügyminiszter nem nyilatkozott, a többi teljesen fedi a magyar kormány álláspontját. A katonai perrendtartás kérdésében a hadügyminiszter nyilatkozatának csak teoretikus értéke lehet, mert ezt a törvényt mi fogjuk tárgyalni és megcsinálni s meg van róla győződve, hogy a magyar parlament minden tagja azon lesz, hogy a magyar szempontok érvényesüljenek. Ezeknek kell érvényesülni a zászló- és címerkérdésben is, különben pedig a delegáció össze fog ülni és ezek a kérdések ott feltétlenül tisztázódnak fognak.

Nyíry Sándor honvédelmi miniszter: Tóthnak a hadügyminiszterre vonatkozó kritikájára megjegyzi, hogy csatlakozik e tekintetben a miniszterelnök nyilatkozatához. E is tudja, hogy Pitreich a magyar érdekek iránt a legnagyobb rokonszenvvel viseltetik és második felszólalásában teljesen korrekt nyilatkozatot tett s ezzel is bizonyította jóhiszeműségét. A katonai programnak a végrehajtás idejére vonatkozólag hivatkozik a helyzetre, amely szerint az obstrukció az egész időt lefoglalja és a reszort-munkára semmi idő nem marad. Sem idő, sem alkalom nem volt a program egyes pontjainak kidolgozására; már a nevelés kérdésénél a tanterv és a tanterv beállítására hosszú tanulmányt igényel és csak azután lehet a programponthoz végrehajtásról beszélni. A magyar delegáció alkalmával a hadügyminiszterrel konkrét nyilatkozatok várhatók és akkor megtudhatjuk, hogy miképp lesz a végrehajtás. A tisztek áthelyezése nem oly nagyszabású dolog, mint képzik. Hozzávetőleg most 450-500 magyar tiszttel van osztrák csapatoknál. Annnyit kijelenthet, hogy ezen tisztek zömének áthelyezése el van határozva, de ezt egyszerre végrehajtani nem lehet, mert a szolgálat teljesen fennakadna. És ezenkívül a magyar érdek megköveteli, hogy a közös intézményeknek magyar tisztek legyenek és azokat nem csak ott kell hagyni, de minél többet kell oda helyezni. Ez is méltányatlanság volna, ha például egy tábornoki kinevezésnél magyar tiszttel melöltetnék azért, mert az úresedés Ausztriában történt, és mindezeket magyar szempontból is figyelembevéve, 300 tiszttel áthelyezéséről van szó, ami egy pár év alatt meg fog történni. A magyar katonai nevelés tekintetében is a hadügyminiszter fog nyilatkozni, de a kormány törekvése, hogy ez is már a jövő év őszén életbe léptetessék természetesen az első évfolyamoktól kezdve. Az új véderőtörvényre nézve csatlakozik Bolgár véleményéhez és a provizóriumot senki sem sajnálja jobban, mint a hadügyi vezetőség. A mi törekvésünk tehát odairányulnak, hogy mielőbb törvény legyen az új véderőjavaslatból s erre nézve hivatkozni elődje nyilatkozataira s ahhoz hozzájárul. Többet nem mondhat,

mert nem volt ideje a parlamenti bajok miatt foglalni ezzel a javaslattal. Komoly szándéka azt még ez év folyamán előterjeszteni. A zászló- és címerkérdésben nem kíván nyilatkozni, csak akkor, ha fizikai ideje lesz ezzel a kérdéssel foglalkozni. A katonai perrendtartásra nézve utal a miniszterelnök nyilatkozatára, mihelyest a helyzet megengedi, ebben is állást foglalnak és ami a formát illeti, természetes, hogy a törvény a parlament által fog meghatározni. A zászló- és címerkérdés, valamint a nevelés kérdése természetesen törvénybe nem iktatható.

Bakonyi Samu: Sem a zászló és címer, sem a nevelés kérdése nem felségjog, hanem egyenesen fenntartott joga a magyar országgyűlésnek és ezt rendeletekkel nem lehet intézni. A nevelés kérdése vagy oktatásügyi vagy hadkiegészítési kérdés, mindkét esetben az országgyűlés joga intézkedni. A hadkiegészítő-kerületek nemzeti szempontból való beosztását szükségesnek tartja.

Nyíry Sándor honvédelmi miniszter: Nincs abban a helyzetben, hogy a létszámemelésre vonatkozólag más választ adjon, mint amit elődje júniusban adott.

Az után a bizottság a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

Következett az 1904. évi újoncemagjánlási törvényjavaslat tárgyalása. Miután **Mátthias Aurél** a törvényjavaslatot elfogadásra ajánlta,

Pichter Győző kijelenti, hogy ő és pártja csak a magyar önálló hadsereg részére ajánl meg újoncokat és így a javaslatot nem fogadja el.

Ezután a bizottság a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta.

A részletes vitánál: **Bakonyi Samu** kérde, mi történt azokkal, akik 1903-ban nem állhattak elő, ha nem lesznek alkalmassak, kötelesek lesznek-e oly éven is előállni, amikor már erre nem lettek volna kötelezhetőek, ha a sorozás rendes időben történik.

Nyíry Sándor honvédelmi miniszter a véderőtörvény 36. §-a világosan kimondja, hogy minden védköteles, bármely okból ered a muasztás, azt 36-ik éviéig pótolni köteles s így ezek is kötelesek lesznek erre. A javaslatot erre részleteiben is elfogadják.

A honvédelmi miniszternek az egyéves önkéntesek tiszti vizsgájáról szóló jelentését tudomásul vették.

Az öngyűkossági esetekről szóló kimutatásnál **Bakonyi Samu** kérde, hogy a testi nyenyiek eltérőltettek-e már.

Nyíry honvédelmi miniszter kijelenti, hogy a testi nyenyiek már el van törölve, a kikötés teljesen e béke idején a bilincs csak igen kivételes esetekben alkalmazhatók. Végül a közös hadseregből a honvédséghez áthelyezett tisztekről szóló jelentést **Bakonyi Samu** és **Bolgár Ferenc** felszólalása után, kik mindketten azon kívánságukat jelezték ki, hogy a közös hadseregből minél kevesebb, különösen magasrangú tiszttel helyettesítsék át, tudomásul vétették. Ezzel az ülés véget ért.

KÜLFÖLD

Loisy. Új fázisba lépett a Vatikán küzdelme a gondolat szabadság és az igazság ellen. Nemrég a római szentszék a tiltott könyvek jegyzékébe iktatta Loisy-nak, a világhírű francia teológusnak műveit, amelyekben történetiről kritikát gyakorol az evangéliumokon, a János evangéliumát történelmi kútfőül használhatatlannak mondja s a feltámadás tényéről azt mutatja ki, hogy történelmileg nem bizonyítható. Az egész világ kulturális ismerete felzúdult az egyház ezen ítélete ellen, mely a katolicizmusban megindult, világszerte lendülő, hatalmas reformmozgalmat a hierarchikus fegyelem békóiba vetette. És minden szem Loisy felé fordult, a nemesség és a bátor pap felé, aki hirdetni merete, hogy Istent legjobban akkor tisztadjuk, ha fogalmáról lehántjuk a legendák és tévedések kergét. És milliónyi szívben kinos kétség támadt: alávoti-e magát Loisy, hogy elkerülje az egyházi átkot, avagy fenntartja-e büszkén tételeit? Loisy méltóan viselkedett. Kijelentette, hogy a római ítéletet kötele engedelmességgel fogadja, de történelmi kritikájának szabadságát esorbátlanul megóvja. Rómából ma jött meg e férfias nyilatkozatra a felelet. Merry del Val államtitkár arról értesítette Loisy felelőváltóját, a párisi érseket, hogy a kuria nem fogadja el Loisy megadását, mert emez lelkiismereti szabadságának jogát és történetiről kritikájának szabadságát fenntartotta. Másodsorú sujt bárdjával az egyházi hatalom Loisy felé. És ismét Loisyra szegődik az emberiség tekintete. Vajon megtánorodik-e? Ha igen, egy fájdalmas csalódással lesz a kulturtörténet gazdagabb. De ha nem, akkor harmadszor is sujt feléje ugyan az egyházi bárd, de az emberiség hálás csodálata megnyitja Loisy előtt a szabad gondolat legnagyobbjai számára emelt csarnok kapuját.

Osztrák delegáció. Az osztrák delegáció ma letárgyalta a közös pénzügyminiszter előterjesztéseit. A vitában **Lurida** közös pénzügyminiszter és **Pleuer**,

a közös számszék elnöke is résztvett. Azután elfogadták a számszék előirányzatát is. Szerdán a hadtengerészet költségvetését tárgyalják.

Az orosz-japán konfliktus. Egyetlen jelentősebb hír sincsen az orosz-japán konfliktusról. Ami azt jelenti, hogy az oroszországi jegyzéket még nem adták át Tokióban. Hogy a távirati ügynökségek mégis adjanak valami hírt a konfliktusról, pétérvári forrásból az eddigi tárgyalás érdekesebb részleteit ismertetik. De újat nem mondanak. Mert azt, hogy Oroszország nem akarja megengedni, hogy Manduriában telepet létesítsenek a japánok, már bőven tárgyalta az egész európai sajtó és régen nem titok az sem, hogy Japán nem fogadta el Oroszországnak azt a javaslatát, mely külön japán és külön orosz érdekszférát akar Koreában megállapítani. A jelzett pétérvári jelentéseknek mégis van egy érdekességük. Azt hangoztatják ugyanis, hogy noha a japán kormánynak azt a kívánságát illetőleg, hogy Oroszország ismerje el Khina szuverénitását Manduriában, sok differenciát kell még megoldani, ezek a differenciák mégis mind elintézhetőek diplomáciai úton is és valószínűleg így is fogják néhány nap alatt elintézni. — Még pedig azért — mondják az említett jelentések — mert Oroszország nem akar háborút és annyira engedékeny, hogy a japánoknak is arra a meggyőződésre kell jutniuk, hogy a még fennálló differenciákért nem érdemes háborút kezdeni. Ezek a jelentések azért érdekesek, mert világosan mutatják, hogy Oroszország Japánnak ugyszólván minden kívánságát teljesíti és megalázkodással sikertelenül próbálja leleplezni. Ilyen leplezetési céllal táviratoztatta **Port-Arthur**-ból azt is, hogy az ottani orosz hajóraj a külső kikötőben tartózkodik és megkapta az utasítást minden eshetőségre. Ezt a hírt még azzal egészítik ki, hogy a manduországi tartalék, egy éppen most készült kimutatás szerint, 80.000 emberből áll és hogy az észak felé rendelt orosz csapatok 19-én kezdtek kivonulni **Port-Arthur**-ból. Vonulhatnak már ezek a csapatok akárhová, az kétségtelen, hogy a kelelázsiai orosz haderő győngye egy hosszabb és nagyarányú háború végigküzdesére és kétségtelen, hogy Oroszország kelelázsiai domináló pozíciója tetemesen meggyöngült.

Tokió, január 25.

Azt hiszik, hogy van alapja annak a föltévesnek, hogy Korea orosz behatás alatt vallott semlegességet.

Szjöl, január 25.

Korea pétérvári követe azt táviratoztatta ide, hogy az orosz kormány nem helyesli Korea semlegességi nyilatkozatát.

London, január 25.

A **Daily Mail**nek jelentik Csifuból tegnapról: A manduországi vasuti vonal mellett orosz csapatok összeülköttek **khinai rablókkal**, akik három orosz megölték és egy tiszttel megsebesítettek. Tíz katonát foglyul ejtettek, kiket valószínűleg ki fogják végezni.

Tokio, január 25.

Takaschimá, a helyi orosz katonai attasé japán tolmácsát tegnap kémkedés vádjá miatt letartóztatták és hír szerint **Yokohamában** elítélik. Más személyeket is gyanu terhel.

Berlin, január 25.

Pétérvárról táviratozzák a **Berliner Tageblatt**-nak, hogy a pénzügyminiszter a kelel mozgósításokra újabban 9 millió rubelnyi kölcsönt utalványozott s ebből 2 milliót egyenesen **Alexejev** tengernagyhoz juttatott.

Pétérvár, január 25.

A külügyminisztériumban mondják, hogy a választ a japán kormány jegyzékére a legközelebbi napokban el fogják küldeni. A kormány és **Alexejev** tengernagy közt élénk táviratváltás van. A háború kitérése Japántól függ.

Bulgária oáfolata. A porta nemrégiben jegyzéket intézett Ausztria-Magyarország és Oroszország nagyköveteihez, melyben Bulgária ellen a legkülönbözőbb vádakot emelte. Mint **Szofióból** táviratozzák Bulgária most egy félhivatalos válszában az összes vádakot alaptalanoknak jelenti ki. E oáfolat szerint Bulgária a határvédeli lakosokat nem látta el fegyverrel és nem igaz, hogy a katonaságot a rendestől eltérően szerelték fel. A fegyver- és töltevénygyárak munkáit nem szaporították, egy tiszteket sem engedték meg, hogy a bandák kötelekbe álljon, szóval, a porta panaszai kohlományok, melyekkel ürügyet keres Bulgária megtámadására.

HIREK

A vizsgálati fogság.

Terényi Irmát, illetőleg Ráday grófné 6 méltóságát talán négy-öt hónap előtt hozták haza Londonból. Angol rendőr kísérte a hártár, aztán továbbadta valami másik nációbelinek, újra másnak, gondolom, hogy Franciaországon, Svájcban s Ausztrián át jöhettek s végül a magyar határon átvette a gyönyörű asszonyt a magyar börtönőr.

Közben beajstromozták, kilajstromozták, iktatták, új és új rendőri fogházakat ismerettek meg vele, a hátába böktek volna a puskatussal is, ha nem volna olyan gyönyörű és nagyon uri formájú asszony.

Ha egy mesterségesen csináltatták volna meg ezt az utat, megismerhette volna a magyar fiú az angol pofot, francia pofot, svájci pofot . . . Azután lecsukták ő méltóságát s nem tudom, hogy mi igaz belőle, de olyan híreket is olvastam az újságban, hogy egy kis vért is köpött a szép asszonya témlőcében. Nem tudta megszokni a börtön speciális levegőjét, ami nem lehet éppen a legjobb fajta, mert az uri rab nem igen bírja el. A paraszt igen, hanem amikor szürkület után kilopnak a tömlőcékbeli egy-egy fekete koporsót, abban urfajta fekszik. Tehát: mondják s valószínűség igazán nincs benne, hogy novellista kollegáim budoárban, selyemkeretven elomló, bágytatag testű, gyönyörű asszonyát a tüdejében támadta meg a tömlőc, amiből öt hónapot előlegeztek neki arra az időre, amíg megvizsgálják az ügyét. Hogy tudniillik bűnös-e, vagy nem egy négyszázforintos váltó hamisítása dolgában. Aztán megtartották vele a tárgyalást s kimondták, hogy: nem bűnös. Az öthónapi fogházat egyszerűen csak ajándékba kapta. Nem szolgált rá, hanem azért az övé. Raktározza el az emlékei közé.

Ami itt kérdeznivaló s amin föl kell háborodni a józan gondolkodásnak, azt elmondanom akkor is, ha más individuummal esett volna meg az a rettenetes jogtalanság, hogy öthónapi vizsgálati fogság után — fölmentik. — Szóval, hogy: a fölmentésre számítnak bele a vizsgálati fogságból öt hónapot. Természetes, hogy nem az az alany — fontos, akit ide-oda lökdös az igazságszolgáltatás. S a sérelem semmivel sem kisebb, ha — egy bicegő, pupos és félszemű emberen esik meg, mint ha Terényi Irma szenved el. — Ez az eset azonban valamiképp jobb bánt, mint ha egy az én erősebb, de rutább férfi-kategóriámból jutott volna ki valakinek hasonló sors. Itt az igazságszolgáltatás nemesak női, hanem a női nemnek valamit egészen különös, diszpéndián, egy aravalló teremést ragadtott ki a közbámulatból, aki előtt el kellene defilírozni a iskolákat, hogy: — lássátok, gyerekek ez a szép asszony. Ha tudniillik az iskola odáig jutott volna már, hogy számol a mai nap valóságával s nem elégszik meg esztétikai tekintetekben régi, kőbe vésett formákkal, amely formákban semmi sincs a husból. Se nem melegek, se nem puhák s élet sincs bennük. Nem tudom, hogy most, a tömlőc után milyen ez az asszony, de pár évvel ezelőtt azért jártam el egy kávéházba délutánonként, hogy egy-egy pillanatra lássam, amíg a kávéház épületében levő hotelből lejött s kocsióra út. Harmonikusabb, méltóságosabb asszonyi szépséget azóta se láttam. Hogy nagyon rosszképp kocsióra volt s hogy a pincér vigyorgott a háta mögött, az nekem nagyon mindegy volt. Én azt a gyönyörűséget kerestem abban, hogy mindennap megnéztem, aminek tizenkét esztendővel ezelőtt a müncheni szecesszionisták látátnál áldoztam föl egy osumó pénzt, ami pedig egyébre, például ebédre meg vacsorára is elkelte volna. (Hozzászóltam tudniillik ahhoz, hogy a Stuek Csata után című képe előtt üljek. Azon a képen halottal van elfődve a csatatér és egy

fáradt lóra ültetett akt baktat át köztük.) Szóval: szükséglettem vált, hogy egy pillanattal vessek róla. Azonban nem voltam egyedül. A szomszédos trafikban volt egy kis lány, aki attól kezdve, hogy a hotel elé állott a Terényi Irma kocsióra, az ajtóhoz plántálta magát és várt, várt karikára meresztve a szemét, hogy mikor jön ő. A Szépség. Ez a kis lány lelkendezett nekem a trafikban, hogy milyen gyönyörű, makulátlan teremés ez a rossz hírű hölgy, akitől elfordulni illet volna egy egyszerű kis trafikoslánynak, aki végre is férjhez akar menni valami tisztességes iparüző emberhez. Azonban hát ez a kis lány is belátta, hogy az erény és a szépség nem lakik okvetlenül egy emberi hüvelyben, s kis ártatlan és talán kissé ostoba lelkét is kiöntötte rengeteg hódolatban a gyönyörű asszony elé, hogy tessék taposni rajta azokkal az apró lábcsakkal, amelyekkel az Isten tudja hogy hova tetszik igyekezni.

A törvény azonban nem respektálta a mi esztetikai álláspontunkat se, kedves trafikos kisasszony s Terényi Irma egy váltóhamisítás gyanújában öt hónapot töltött vizsgálati fogságban azért, hogy öt hónap múlva konstátálják azt, hogy nem volt ok a vizsgálati fogságra. Amit ezután kérdeni bátorodom, arra már a jogászok feleljenek. Vagy ha ők nem képesek erre, hát a józan, okos emberek. — Nem lehetne-e változtatni valamit a vizsgálati fogság rendszerén? Rendben van-e az, hogy az ember azért üljön megbolondító egyedülvalóságban, börtöncellában hónapokig, hogy aztán kimondják rá, hogy nem bűnös? Nem terhel senkit a felelősség a szabadságnak ilyen önkényes és — amint ez ebben az esetben is kisért — igazságtalan megrablásáért? Nem lehetne-e a vizsgálati fogságot valami olyan állapottal helyettesíteni, amiben a vádlott felügyelet alatt áll ugyan, de nem érzi magát rabnak, nincs gátolva a szabad mozgásában? A mai állapotban tisztán csak vizsgálati fogsággal meg lehet büntetni el nem követett bűnökért akárkit is. — Hasznára van-e ez az igazságszolgáltatás tekintélyének?

S minden egyből eltekintve, mi — ugye-e, kis trafikos kisasszony? — öt hónapig nélkülöztük Terényi Irmát azért, mert — amint az ítélet mondja — nem hamisított váltót. Rendben van ez?

(Th.)

Budapest, január 25.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 31-ikén új előzetes nyílik a Budapesti Napióra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Erzsébet Amália főhercegnő, Lichtenstein herceg neje ma délelőtt Gyulahegyvárról Budapestre érkezett és a Hungáriába szállt.

— **Az anhalti herceg halála.** Dessauból táviratozzák, hogy a néhány nap előtt megbetegedett Frigyes anhalt-dessau herceg meghalt. Az elhunyt fejedelem 1831-ben született és negyvenéves korában, 1871-ben lépett a trónra. Családjának tradícióhoz híven, bőkezűen ápolta a művészeteket és a híres dessau udvari zenekar az ő pártfogása mellett még inkább fejlődött.

— **Edvárd, a nagyellékű.** Mikor kitört az angol-bur háború, Linch ezredes, Írországból egyenesen a harctérre sietett, de nem, hogy az angolokkal, hanem, hogy az angolok ellen harcoljon. Egyike volt a legvitézebb katonáknak és nem egy győzelemben volt országnérze. Mikor aztán végetért a háború, visszavért hazájába. Honfitársai kitörő lelkesedéssel fogadták és hogy elismerésüket ne csak szavakkal bizonyítsák be, képviselőnek választották meg. De helyét nem foglalhatta el a brit törvényhozók közt, mert hazaárulás miatt hadbírság elé állították és előbb halálra, majd több évi várfogságra ítélték. Most azonban, amint Londoból táviratozzák, Edvárd király teljes kegyelmel adott neki és tegnap már szabadon is bocsátották.

— **Külföldön kitüntetett magyar tudós.** A londoni geológiai társulat dr. Köch Antal egyetemi tanárt, a kitűnő geológust kültagjává választotta.

— **Ferdinánd Károly szerelme.** A sok híresztelés közt, amely Ferdinánd Károly főherceg házassági terve körül támadt, nem érdektelen a külföldi lapoknak az a jelentése, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg elleni a legszívósabbban öcsésének tervezett házasságát. Azt beszélik, hogy a két testvér már évek óta feszült viszonyban él egymással annyira, hogy Ferdinánd Károly főherceg sohasem látogatta meg a testvérbátyját, ha az Konopistban tartózkodott, pedig Konopist nincs messze a cseh fővárostól. Ennek a haragnak az oka a két testvér ellentétes politikai nézete. Ferdinánd Károly ugyanis határozottan liberális felfogású ember és a németek felé hajlik, míg a prezumptív trónörökös a cseh konzervatív politikának híve. Czuber Bertáról a Piccolo érdekes hírt közöl. A feltűnő szépségű leány 1897-ben atyjával Rómában tartózkodott s megismerkedett egy palermói ügyvéddel, aki halálán beleszeretett a leányba. Az ügyvéd meg is kérte Czuber Berta kezét, sőt egy ideig leveleztek is és amikor Czuber Berta Velencében töltött egy telet s leányképezette magát, egy arcképet küldött a palermói ügyvédnek. Azóta néhány esztendő múlt el s a szép bécsi leány szívét egy másik férfi hódította meg.

— **Feszty Béla felelőssége.** Feszty Béla országgyűlési képviselő, aki négy hónappal ezelőtt súlyosan megbetegedett, tegnap este hosszu idő óta először megjelent a szabadalvi pártkörben. A párttagok nagyon szívesen üdvözölték a szimpatikus képviselőt felelőssége a kalmából.

— **Bechtolsheim tábornok meghalt.** Bécsből táviratozzák, hogy báró Bechtolsheim Antal lovassági tábornok, az arciera-gárda kapitányára reggel hét órakor 70 éves korában meghalt. Az elhunyt egyike volt az osztrák-magyar hadsereg legvitézebb és legkiválóbb tábornokainak. Bajországból került Ausztriába és családjá ma is ott él. A hatvanas évek végén 6 felségének szárnysegéde volt s mint ilyen elkísérte urát keleti útjára. Később a pétervári nagykövetség attaséjává nevezték ki és egy medvevadászaton megmentette II. Sándor cáer életét. Tizennégy esztendő lakott Zágrábban mint az ottani hadtest parancsnoka és ott ünnepelte 1902-ben katonai szolgálatának félévszázados jubileumát. Nemsokára a testőrség kapitányává nevezték ki. Sok rendjele közt a Mária Terézia-rend is díszítette mellét, emléke a custozai esztában tanúsított bátorságának. A Mária Terézia-rendnek most már csak két tulajdonosa él: báró Fejérváry Géza, a volt honvédelmi miniszter és báró Appel lovassági tábornok.

— **Magyarok Amerikában.** A newyorki bevándorlási hivatal egyik főtisztviselője statisztikát készített arról, hogy tavaly hány magyar ember telepedett le Amerikában. A számadatok szerint, mint azt a Hegyi Jenő szerkesztésében megjelenő *Kivándorlási Értésítő* közli 27.124 olyan bevándorló szállott partra, aki magyarnak vallotta magát. A magyar bevándorlók között van: 2 színész, 7 pap, 1 szerkesztő, 42 mérnök, 1 ügyvéd, 9 zenész, 1 orvos, 11 szobrász és festő, 8 tanító, 45 pék, 28 fodrász, 262 kovács, 1 serfőző, 83 mézárós, 363 asztalos, 53 kereskedő-szegéd, 1 vésnök, 15 kertész, 46 vasmunkás, 3 ékszerész, 185 lakatos, 24 gépész, 6 tengerész, 85 kőműves, 25 mechanikus, 46 molnár, 61 bányász, 35 szobafestő, 2 plumber, 9 nyomdász, 15 nyerges, 41 szabónő és varrónő, 230 cipész, 12 kőfaragó, 190 szabó, 19 timár, 78 bádogos, 4 dobánygyári munkás, 3 órász, 6 szövő, 43 kerégyártó, 269 farmer, 2807 földműves, 2 vendéglős, 13.162 napszámos, 75 kereskedő, 2666 inas és cseléd.

— **Nincs többé kód.** Az angolok örömmel-morban usznak. Megszabadulnak legfélelmesebb ellenségüktől, az angol életuntság, a melankólia, a kedélytelenség legfőbb okától: a kódtól. A szürke rém, mely köpenyegével olykor hónapokra betakarta Británia fővárosát, olyan ellenfélre talált most, ki valószínűleg már a legrövidebb idő alatt teljesen le fogja győzni. A kódnak ezt a gyűlöletét és megsemmisítőjét O. Lodge-nak hívják, ki új készülékét a múlt heten mutatta be a londoni fizikai társulatnak. A készülék a következő elven alapszik: Ha füsttel telt szobában két leány közt villamos szikrák sütünk ki, azok a lémezecsek, melyek a füstöt alkotják, vagy a falakon sűrűsödnek össze, vagy hullanak. Ha a füst helyett vizipárákat alkalmazunk a kísérletnél, akkor az finom eső alakjában hull le. Nos, hát a kód szintén a vizipárák eredménye és ezt a kódot nagy városok közelében a kéményekből felszálló füst is növeli és sűrűsíti. Lodge tehát Liverpoolban két magas rudat állított fel, melyek csúcspan villanyosságot kisütő szerkezeteket helyeztek el. Lodge így módon átláthatatlan sűrűségű ködben több mint harminc méternyi területet tudott tisztán tartani. Ez persze csak első eredménye a kísérleteknek és előkelő angol tudósként szerint nagyon közel van az idő, midőn Lodge szerkezetének tökéletesítésével totzszésszerinti területet lehet a kódtól megszabadítani.

— **Részeg szerb katonatisztek.** A hatalmaknak se tünetése, se fenyegetése nem tudja észretéríteni azokat a szerb katonatiszteket, akiknek kardjához királyuk és királynéjuk vére tapadt. Ezek a hősiak, felbátorodva királyuk tehetetlenségétől is, nap-nap után gyalázzák Magyarországot, Ausztriát és Oroszországot, amely államok tisztieit még ma sem szorították volkik kezét. Nemrég egy belgrádi mulatóhelyiségben elégették a magyar király és az orosz cár ereképet. Történetesen egy osztrák alttalvaló jelen volt a tüntetésnél és a katonai bíróság kénytelen volt megindítani az eljárást a részeg hadiak ellen. A vizsgálat egyetlen egy adata sem került nyilvánosságra, de most kitudódik, hogy Péter király parancsára a vizsgálatot beszüntették.

— **A párbaj ellen.** A párbaj ellen való állhatatos küzdelemnek újabb irányt szabott az *Országos Párbajellenes Szövetség* tegnapi tanácsulása. *Rakovszky István* lendületes megnyitáshoz után *Eldvi Illés Károlynak* a kormányhoz terjesztendő memorandumát tárgyalta, amelyben a büntetőtörvénykönyv olyan módosítását kéri, hogy párbajozó ne csak államfogházzal legyen büntetendő, hanem súlyosabb esetekben közönséges jogházt vagy törvönbüntetés is lehessen rá kiszabni. Azon elül minden egyes esetben pénzbüntetéssel is sújtják a párbajozókat, bizonyos esetekben pedig a politikai jogoknak egy-let-ére való feltűggesztésével. *Dárdai Sándor* annak hangsúlyozását kérte a memorandumban, hogy a párbajok tulajdonképpen a jelenleg érvényben levő büntetőtörvény életbelépése óta szaporodtak el annyira. Az igazgatótanács a módosításokkal együtt magáévá tette az emlékiratot s megkérte *Eldvi Illés Károlyt*, hogy vegyen bele egynemű intézkedést a párbajsegédre vonatkozólag is. Erre vonatkozólag különben kérvényt fog beadni a liga a főügyészséghez is, kérve, hogy a büntetőtörvény hatalmának fogva eszentul az eddignél szigorúbb szemmel nézze a párbajsegéd működését is. A memorandumot legközelebb küldöttségileg fogják átnyújtani az igazságügyminiszternek.

— **5,678.180 korona.** Amint a Magyar Tudományos Akadémia mai ülésén beérkezett jelentéstől kitűnik az intézetnek jelenlegi vagyona 5,678.180 korona. Ez az összeg kétszázénekvül imponáló és ha Akadémiank tudományos tevékenysége arányban volna vele, akkor valóban szépen teljesítené hivatását. De sajnos, nincsen arányban. Még annyit tekintetben sem tesz annyit, mint amennyit tehetne. Az 1904-iki előirányzatból kitűnik, hogy az irdalmi és tudományos előlakra szánt összegek legnagyobb részét még mindig néhány közönségnélküli szakfolyóirat segélyezésére fordítja. Az Akadémia kiadásában megjelenő munkák között van néhány, mely figyelme érdemel. Ilyen *Acadály* műve: A jobbagység története és az a munka, melyben *Horváth Sándor* országos levéltári fogalmazó a magyar spha-ragistáknak és diplomatáknak forrásait fogja a legújabb kortól maig összeállítani.

— **A képviselőház halottja.** Cs kszeredáról jelentik, hogy *Molnár József* országgyűlési képviselő ott ma reggel övenntesztendő korában meghalt. Az elbunyit székely; szülőföldén már tekintélyes és keresett ügyvéd volt, amikor Cskszerodán 1887-ben függetlenség programmal képviselővé választották. Kiváló képzettségével, érinkezésének előzőkeny formáival csakhamar egyik legszimpatikusabb tagja lett nemcsak párjának, de az egész képviselőháznak, amely mindig figyelemmel hallgatta, valahány-szor pártja álláspontját közgazdasági kérdésekben tolmácsolta. Az 1890-iki választáson kibukott, de 1901-ben újra bekerült a Háza és akkor már a szabadelpárt soraiban foglalt helyet. Jegyzője volt a zárszámadási bizottságnak, de a Ház tanácskozásában nem igen vett részt, mert már hosszabb ideje gyötörte az a betegség, amely végzetesé vált rá nézve. Elhunytát özvegye *Kocsisovszky Borosa*, a Nemzeti Színház egykori híres nívájja gyászolja.

— **Az új ügyvédvizsgáló-bizottság.** A budapesti ügyvédvizsgáló-bizottság szombaton este tartotta alakuló közgyűlését *Szekély Ferenc* koronagyűlési elnökele a tait. Az egyik bizottság elnöke *Gottl Ágost*, tagjai pedig *Greszák Károly*, *Antal Gyula*, *Papp József*, és *Okolicsányi Géza* lettek. A másik bizottság elnöke lett: *Szekély Ferenc* koronagyűlési tagjai pedig: *Ádám András*, *Mezey Albert*, *Hatas Károly*, *Nagy Dezso* és *Darányi Gyula*.

— **Affér.** A Független Magyarországnak gróf *Károlyi György*nek nehezeze való anyagi viszonyáról egy közlemény jelent meg, melyet gróf *Károlyi György* magára nézve sórtónok talált Ennek következtében ma a gróf megbízásából *Dániel Gábor* és *Kristóffy József* fölkeresték a Független Magyarországot szerkesztőjét és a cikk szerzője után tudakozódtak. A szerkesztő a cikk szerzőjül *Fényes Lászlót* nevezte meg, akit gróf *Károlyi* ma provokáltatott.

— **Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete** ma délután 5 órakor írárdi *Förös László* elnöklete alatt rendkívüli választmányi ülést tartott az első magyar államos tisztviselő-egylet *Albrecht-uti* palotájában. Az ülésnek egyetlen tárgya volt: a fizetésjavítás tárgyában felterjesztendő és a közgyűlésnek bemutatandó kérvénytervezet felolvasása. A választmányi ülés a kérvénytervezetet egyhangulag elfogadta, a közgyűlésnek történt bemutatása után felterjesztik a kormányhoz.

— **Köd.** Szétfolyó, nedves testével nehezkésen tápaszkodott elő az éjszakából és lomhán feküdt rá az ébredező fővárosra. És mintha bánatán a kiváncsiság: mind lejjebb és lejjebb ereszkedett, úgy, hogy a korán kelőknek szinte küzdeniök kellett, hogy átbaljanalnak szürke tömegén és hogy előremenjenek abban az irányban, melyet a teljesen elbágyadt gázlángok jöltek ki számukra. Minden pillanatban egymásba ütődött alakok állottak meg meglepetten és hol bocsánatot kérve, hol káromkodva indultak neki egy újabb karambolnak. A villamosok vezetői kétségbeesetten csöngettek és csak névették a felősebb természetűek ijedelmét. A kocsiak színes lámpái megrémült szörnyetegek szemeiként meredtek előre és a velük szembejövőknek rég elfelejtett gyermekmeséket juttattak eszébe. Csak az iskolás fiúk és lányoknak nem bántotta a szétfolyó szürkéség. Vigan törtettek előre és ha rajztábláik egymásba ütődtek, villogva, kacagva fejezték ki tetszősüket. Mindannyian hőskönek képelték magukat, kik a kődkirály sötét birodalmába érkeztek, hogy hallatlan tetteket vigyenek végre. Csak az iskolakapu előtt, a pedellus csöngettűjének éles hangjára ébredtek fel ábrándjaikból és kezdették halnak fejkeiket ismételni. De annál komorabban néztek maguk elé a dunai propellerek kapitányai, kik a Dunát viharos tengernek képelték és remegtek a rájuk bízott emberek életéért. De szerencsére csak a parton remegtek, mert a kicsike hajók csak délelőtt indultak el, mikor a ködmegunta a fővárosi látványosságokat és máslele kezdett huzódni és mikor a kapitányok szemmel-láthatólag meggyőződtek, hogy a jó, öreg Duna nem alakult át tengerré. Ekkorra az elemi iskolák gyermekei is újra kiszabadultak az utcára és bosszankodtak, hogy minden oly közönségesen világos, és hogy a gázlámpák nem látszanak többé lesben álló nyurga lovagoknak és a villamos kocsi rohanó szörnyetegeknek.

— **Cousino Mária milliól.** A chilei millióslány rejtélyes hagyaték-ügyére még mindig nem derült teljes világosság. A rendőrség, mint már említettük, tudomásul vette azt az időközben feltámadt gyanut, hogy *Cousino Mária* nem természetes halállal halt meg, s erélyes vizsgálatot indított. Ujabbán ezt jelentik az esetről *Párisból*: Lehetetlen megtudni annak az orvosnak a nevét, aki *Cousino Mária*t halálos betegségében gyógyította s akinek a felelősségre kiadták a halotti bizonyítványt. A rendőrség vizsgálata most odairányul, hogy ezt az orvost kikutassa, bár az apácák minden lehetőt elkövetnek, hogy a rendőrség munkálatait megnehezítsék. *Gosselin Roland* lemondott az övenmilliónyi örökségről s a *Matin* közlése szerint állítólag most már ő is azon táradozik, hogy a rejtélyes ügyben a vizsgálat mindent kiderítsen.

— **Felolvasások.** Dr. *Reiss Mór*, a fővárosszerte ismert előkelő orvos január 28-án este 7 órakor *Az első segélynyújtásról* felolvasást tart a III. kerületi egyesület polgári körben. A felolvasás után társasvacsora lesz és vendégeket is szivesen látunk. — *Az Országos Nőképző-Egyesület* e hó 27-én délután 3 órakor zödiaduai helyiségében ülést tart, amelyen *Sulyok Ida* fog felolvasni. — *A Magántisztviselők Otthonában* tegnapi sikerült fölovasó este volt. *Galléri Adolf* tartott a reklámról rendkívül élvezetes előadást, melyet a nagyszámú közönség figyelmes érdeklődéssel hallgalt végig. — *A Budai Ifjak Irodalmi Egyesülete* vasárnap este tartotta első fölovasó ülését a budai izraelita hitközség önt-utcai tanástermében. A programmot dr. *Edelestein* Bernát budai rabbi nyitotta meg *Mohamed és a zsidóság* című alapos tanulmányával. Majd *Borsodi Lajos*, a szépeletségű poeta mutatta be néhány szép, érzéstől meleg költeményét. *Bruck Elek Kiss Arnold* egy művészi *Rosenfeld-fordítását* szavalta el nagy hatással, míg *Faragó László* hegedűjátékkal, *Szampier Kálmán* magvas értekezéssel járult hozzá az est sikeréhez. — *A budapesti Dávid Ferenc Egyesület* január 23-án szombaton este hat órakor rendezte havi fölovasó-ülését. *Pernold Kozma Flóra* az unitárius vallásról értekezett *Kozma Andor* elszavalta *Krisztus mindenütt* című, magasan szárnyaló ódáját és *Belner Andonine* egy pár szép dalt adott elő.

— **Egy fiatal hegedűművész sikere.** A Hubay-Popper-féle kamarazene-társulat egy gyönyörű kvintettet adott elő utolsó hangversenyén, amelyen mint ötdik személy *Közégyi Sándor*, a fiatal hegedűművész vett részt, ki múlt évben a magyar királyi zeneakadémia Reményi-díjat nyerte, mely Reményi meszternek egy saját készítményű gyönyörű Stradivarius-untatóból állott.

— **Borbélyverseny.** A *Üvöldö-téri Gyermekszínház* színpadán, az este olyan darabot adtak, amelyhez fogható műfajjal nem igen találkoztunk még Budapesten a világot jelentő deszkákon. A címe: *Országos beretváló-, hajnyíró-és hajszító-verseny*; létrehozta pedig az ambíció és ez az aranyigazság: az idő pénz. Jó ideje, egyébről sem beszéltek a borbélyműhelyekben, mint erről a mérkőzésről, amelyhez hasonló csak egyszer volt a fővárosban, a női hajfordító-és fésülő-verseny a *Vigadóban*. Hát most a férfiakra került a sor, s mivel a férfifűző, az akinek — kenyérkereső gondja miatt — kevesebb az ideje arra, hogy a tűkér előljön a szépsége ápolására, azért a versenyben a pályázók főszempontja a gyorsaság volt. Aminek aztán az lett a következménye, hogy a beretváló versenyben a megberetváltak egy nagy része úgy került ki, mint valami párbajból, amelyben az első vér után is folyik még a harc a megszabott fél passzivitásával. Súlyos veszedelem azért persze nem volt s enyhítő körülménynek az igazgatóság kivül az is tekinthető, hogy a karcólások, bőrbévigágások tulnyomóan a versenyzők rokonságából és baráti köréből való médiumoknak jutott ki. Ami most már a dolog lényegét illeti, hát a versenyen a következők történtek: A beretválásra összesen hatvankét pályázó jelentkezett, a hajnyírásra már csak huszonnégyen, a hajszítóra pedig még kevesebben, tizenhelen, aminek természetes magyarázata az, hogy leggyakrabban borotválkozóknak az emberek, haját nyírni már kevesebb szer, a fodorító vasra pedig még ritkábban szorulnak. A verseny aztán megindult a tekintélyes zsűri ellenőrzése mellett, amelyben benne voltak: *Bak Sándor*, *Ereke Konrád*, *Breitfeld Alajos*, *Czepp Károly*, *Éles József*, *Engel Henrik*, *Gallik Artur*, *Kobosy József*, *Kotse Péter*, *Kruch Péter*, *Maturich Lajos*, *Mink Márton*, *Nagy Lajos*, *Paulik József*, *Pauly Gyula*, *Poller János*, *Réthy Árpád*, *Schmidl Ferenc*, *Stankócs Sándor*, *Siroha Dezso*, *Verdes Árpád* és *Thür Mihály*. A beretválás három csoportban történt. Adott jelle a fehérzubbonyos, fehérkötényes versenyzők megkezdtek expressz-működésüköt a kendő beakasztásával, majd folytatták a beszappanozással s végül megvillantak a borotvák és aztán beretváltak a borbélysegédnek amugy istenigazában. Az első csoportban husz megberetvált ember közül tizenegyen, a másik csoport huszonkét delikense közül nyolcan, a harmadik csoport husz médiuma közül tizenketten állottak fel megsebzett arccal. Szóval, hatvankét versenyző közül csak huszonnégyen dolgoztak vér nélkül. Még egészen türehető eredmény, tekintve, hogy hat perc alatt kellett végezni a beretválással és mindazzal, ami hozzá tartozik. A hajnyíró-versenyben két feladatot tűztek ki. Husz perc alatt fölfelé fésült haját, tíz perc alatt oldalt fésült haját kellett megnyírni azzal a kikötéssel, hogy a hajzatnak olyannak kell lenni, amely alaposan rászorul már a borbély ollójára. Hát az eredmény az lett, hogy az első díj nyertese öt perc, tizenhét másodperc, a második nyolc perc és öt másodperc alatt végzett. A hajszítóra, amelynek legkevesebb a szakértője, nyolc perc volt a kitűzött idő és a két legjobb eredményt két perc husz másodperc, illetőleg két perc harminc másodperc alatt érték el. Ami látványának sem volt utolsó. Az eredményt *Joszt Péter* hirdette ki a következőkben:

A beretválásban: I. (az Országos Ipartestület ezüst munkásérme): *Bagi József*. II. (az ipartestület nagy ezüstérme): *Kiss József*. III. (kis ezüstérme): *Kovács Lajos*. IV. (bronzérem): *Huszena László*. V. (oklevél): *Höfer Gusztáv*. VI. (oklevél): *Weisz Fülöp*.

A hajnyírásban: I. (az ipartestület nagy ezüstérme): *Remilong János*. II. (az ipartestület nagy ezüstérme): *Bagi József*. III. (kis ezüstérme): *Jencse Gábor*. IV. (bronzérem): *Geszti Molnár Károly*. V. (oklevél): *Petrík János*.

A hajszítésben: I. (az Országos Iparegyesület bronzérme): *Höfer Gusztáv*. II. (az ipartestület nagy ezüstérme): *Reisinger Béla*. III. (kis ezüstérme): *Miklós János*. IV. (bronzérem): *Kovács Antal*. V. (oklevél): *Máder János*.

A versenyben, amely nyolctól éjfélig tartott, azzal a tanulsággal szolgált, hogy érdemes megismételni, mert sok mindenféle okulásra jó. Az a reményesség is felmerült, hogy jövőre a beretváló-verseny sem lesz éppen — élve boncolások sorozata.

— **Tíz egy gyártelepen.** Ma reggel fölülkor a Külső-Soroksári-ut 11. szám alatt lévő Magyar Olajipar Részvénytársaság gyártelepén a kazánházban eddig ismeretlen okból tűz támadt. A gyorsan kivonult tűzörség, még mielőtt nagyobb veszedelem támadt volna, eloltotta a tüzet. A kár nem jelentékeny.

— **A pincészet-tanfolyam megnyitása.** A budafoki pincemesteri tanfolyamon ma nyílt meg a *Talán Béla* földművelési miniszter által az okserű pincékezelésre vonatkozó ismeretek terjesztésére létesített első ideiglenes tanfolyam. A tanfolyamra 25 szőlőbirtokos és gazdatiszt jelentkezett.

— A Dreyfus-pör revíziója. Mint Párisból jelentik, a semmitűszék főügyésze: *Baudoin*, Dreyfus kapitánynak pöre revíziójára vonatkozó kérelmét teljesítőnek tartja. Baudoin három új faktumnak megállapítását kívánja. Ezek közül a két első a *Cette canaille de D...* kijelentést magában foglaló okmányok hamisítására vonatkozik. Am a harmadik faktum egészen új. Az akták tanulmányozásából kintt úgyanis, hogy *Valcarloról*, a német tábornoki törzskar ügynökéről tudatosan terjesztették azt a hamis állítást, hogy az Franciaország önzellen barátja. Mercier és Roger tábornokok ennek a klasszikusnak mondott tanúnak állításából a legmerészebb következtetéseket vonták, minthogy ennek szerintük rendkívül magas személyiségek állottak rendelkezésére. Nos, és most kintt, hogy a titkos aktákat Valcarlor intim közléseiből állították össze és hogy ezeket a közléseket bökkenűsen megfizették. Különös, hogy ezekről az összegekről semmiféle kimutatás sem jalálható az előbbi törzskar könyveiben. Ezért a semmitűszék főügyésze azt indítványozza, hogy a büntetőkamara különös figyelmet fordítson erre a harmadik faktumra, hogy a régi törzskar tagjai, Roger, Mercier tábornok és mások, a törzskar pénzügyi műveleteire és Valcarloról szerepére vonatkozólag határozott kijelentéseket tegyenek. A büntető-kamara első vizsgálata alkalmával Mercier és társai úgy adhatták elő vádjait, hogy nem kellett ellenőrző kérdésekre felelniük. A főügyész elabotrártat kinyomtatják és pontosan megszabott példányszámában a büntető-kamara tagjai közt osztják szét. Kivülök csak Dreyfus védője: *Monard* ügyvéd kap egy példányt.

— Az aulesundi tűzkatasztrófa. *Krisztianidából* jelentik hogy az odaváló német konzulhoz érkezett német császári távirat szerint a *Fönica* négyezer ember számára való sátorral, tábázyanaggal, építőfával, áosokkal, orvosokkal, betegápolókkal és ápolónőkkel tegnap délelőtt Aalesundba indult. — Egy másik táviratunk ezt jelenti *Krisztianidából*: Tegnap délután két órakor aalesundi tűzoltóság a tűz- és vízgőryári szakadatokon áradozás után földadta a huz és vízár ellen való eredménytelen munkát. Tegnapelőtt reggel nyolc órakor helyreállították a Moldeval való telefonközeledést és segítséget kértek. Az első segítség tegnap este érkezett. A helyzetet még nem lehet áttekinteni. Ujabb értesülés szerint emberéletben nem esett kár. A német császár nagylelkű részvételének híre nagy örömet kellett, főképp mikor kitudódott, hogy *Vilmos* császár 10.000 márkát adott át a hamburgi segélybizottságnak ruházati és élelmi cikkek beszerzése végett.

— Humbertné feltételei. A grandiózus szélhámoskodás ügye újra napirendre került. Az a bizottság, amelyet a parlament küldött ki a Humbert-ügy tisztázására, néhány nappal ezelőtt megkezdte működését. *Delarie*, a bizottság elnöke meglátogatta *Humbert* Teréz st. -lazareti női fogházában, ahol a híres asszony erősen várja már, hogy megjelenhessen a felelbiteli törvényszék előtt. Humbertné azt hiszi, hogy a felelbiteli bíróság nyomban szabadlábra helyezi. *Delarie*, a bizottság elnöke, Humbertnének a rabkörtében találta, ahol betegesen fekszik. Megkérdezte, hajlandó-e a parlamenti bizottság előtt nyilatkozni. Humbertné erre azt felelte, hogy ha a felelbiteli bíróság elítéli, akkor *szencziós letelepéseket* tesz és megjelenik a parlamenti bíróság előtt, de ha felmenti őt, akkor — *haltag*.

— Öngyilkos bányatulajdonos. Londonból táviratozzák, hogy *Freemann* Cohen, a hasonló nevű bányatársaság tulajdonosa, ma öngyilkosságot követett el. *Freemann* Cohen néhány hónap előtt merész bányavállalatokba becsatkozott és e miatt a törvényszék vizsgálatot indított ellene.

— Halálozás. Dr. *Rajner* Dániel nyugalmazott ezredorvos, államvasuti pályorvos ötvenöt éves korában meghalt Gyoronon. Az elhunyt közbeesülésben állott a gyoroki társadalomban. A szegények fíradhatatlan jótévedője, betegének valóságos atyja volt. *Rajner* Ferenc, a budapesti VI. kerületi főorvos/a érdemes igazgatója az elhunytban bányát gyászolja.

Tetmayer László, a rimamurány-salgótarjani vasútvéki központi műszaki igazgatója tegnap reggel 41 éves korában meghalt. Halálával egy munkában fíradhatatlan élet szűnt meg. Holnap délelőtt 10 órakor temetik a kerepesi-uti temető halottas házából.

Rokonainak és tisztelőinek mély részvéte mellett temették tegnap özevgy *Stern* L. Jakabné született *Rothstein* Sarolta asszonyt a kerepesi-uti temetőben. Dr. *Weisburg* Gyula rabbi megható beszédében méltatta az elhunyt matrona nemes életét; megindító volt a gyászszertartás énekes része is, amelyet *Lazarus* főkanonok végzett.

Zerdahelyi Adolf földbirtokos, nyugalmazott törvénytudósi bír., január 22-én nyolcvanné éves korában meghalt Nyírában.

Paczek Béláné, született *Majeros* Irén január 22-én tizenkilenc éves korában meghalt Szabad-szálláson.

Burg Dezsőné, született *pusztai-rádóczi Föld* Margit január 23-án huszöt éves korában meghalt Isaszegen.

Hercz Bernát január 23-ikán százhat éves korában meghalt Turán.

— Uj főispán. Mint értesülünk, a hivatalos lap holnap száma közölni fogja a *Mara* Lászlónak, Hunyadvérmege alispánjának ugyane megye főispánjává történt kinevezéséről szóló legelsőbb kéziratot.

— Halálos végű párbaj. A szászországi *Chemnitzben*, mint *Dreadből* táviratozzák, ma halálos végű pisztolypárbaj volt két katonatiszt között, *Schubert* hadnagyot holtan vitték el a párbaj helyéről. A mérkőzés 15 lépés távolságból két golyóváltásra ment. A párbaj előzményeit titkolják.

— A fumei kormányzó belkutatása. Mint Fiuméből jelentik, báró *Rosner* Ervin a legbiztosabb kilátás közt foglaltatja el kormányzói állását. Mindaz, amit a fumeiek felőle tudnak: eddigi tevékenysége és komoly egyénisége, általános bizalmat kelte. Meg vannak győződve, hogy az új kormányzó minden elfoglaltság nélkül veszi kézbe Fiume és a magyar-horvát tengerpart ügyeit s munkás tényezője óhajt lenni a közügyeknek. Báró *Rosner* a béke és a reményteljes várakozás jegyében érkezik január 30-ikán a magyar tengerpartra, amelynek társadalmi életére is kétségkívül befolyással lesz az hogy neje, a nagyműveltségű gró *Forgáchné* személyében háziasszonyt visz a kormányzó palotába.

— Egy krimmitschauer gyár pusztulása. *Krimmitschauerből* táviratozzák, hogy a *Hoffmann* testvérek nagy szövő- és fonógégyára ma délelőtt porrá égett. A kár kerek egy millió korona.

— A takarékos pápa. *Rómából* táviratozzák, hogy vatikáni körökben beszéltek, hogy a pápa szigorú takarékosággal rendezni akarja a Vatikán pénzügyeit. E célból a nunciusok és a bibornokok fizetését is jelentősen le fogják szálítani.

— A királyi várpalota zongorái. A Thék-féle zongoragyár részvénytársaság városi raktárában (IV., Esku-ut., Klótid-palota) most van kiállítva a budai várpalota számára készült két gyönyörű hangverseny-zongora. Mindkét hangszer valóságos remeke a hangszeriparnak. Az egyik amely az ugynevelt déli sarkterembe kerül, a legragyogóbb francia renesszánsztílusban készült; fehér alapon való gazdag aranydíszítéssel mesterien tagolja a fűdelet s az oldalalak fölülét. Körüli alapforma és ornamentika jellemzi a legkisebb részleteit is. A terveket maga *Hausmann* Alajos, a várpalota építője vizsgálta felül s válogatta ki a gyár által benyújtott szébbnél-szebb alternatív vázlatok sorából. Ennek a zongorának a hangja tömör és erős. Nagy teremnek a betöltésére alkalmas. A billentyű-szerkezet a legujabb angol mechanikával készült. A másik zongora palizanderből való barokk bronzdíszítéssel s a várpalota zenetérben lesz elhelyezve. Kevésbé ünnepies és impozáns a külseje, de annál disztingváltabb, grációzusabb. A zongora külsejének megfelelő a hangja is: sokkal puhább és könnyebb. Szerkezetben teljesen hű mása az előbbinek. A hangszerek asztalosmunkájának és faanyagának a kitűnőségéért a Thék-gyár elismert híre szavatol. A vaske-relet a Ganz-gyár készíti, az alkalmazott minták feszítőerejét legkiválóbb technikusaink egyiké számította ki. A Thék-gyár korszakov utással is kísérletezett ez irányban: egy ideig a merev tomphangru vas helyett alumíniumból készített zongora leszítő-ke-relet. Az alumínium gyönyörű csengése rendkívül megjavította a zongora hangját. A hangszer sokkal könnyebb és szállításra alkalmasabb is lett. De az alumínium annyira megdrágította az árat — körülbelül százötven koronával darabonként — hogy egyelőre abba hagyták az alumíniumkeretek készítését. A hurokat és a mechanikai alkotórészeket a legkiválóbb stuttgari és lipsei cég szállítja Thék-nek, ugyanaz, mely a világírú Steinway-céget is ellátja. Minden egyéb kelléket itt szerez be a gyár, kizárólag elsőrendű minőségben. A munkások mind kipróbált szakemberek. Mindez azt bizonyítja, hogy a Thék-zongorák szolidasága, szabatos mechanikai elkészítése minden követelésnek megfelelő, hangját és zenei kvalitását pedig elismerik mindazok a művészek és hozzáértő szakemberek, kiknek eddig alkalma volt a zongorákat megismerni és behatóan tanulmányozni. Hiszünk és reméljük, hogy a magyar zongoráira a királyi várpalota terméin keresztül utat talál az országba is. Egy iparág, mely olyan lényes próbatételre képes, amint az a két zongora, melyről itt szözlünk, nem állhat meg fejlődésében s nem maradhat elhanyagolva. A közönség észre fogja venni, hogy a magyar zongora van olyan jó, mint a külföldi, itt fog vásárolni s milliókat mentünk meg az országnak.

— Csaló leánykereskedő. Sok szó esett pár nap óta egy *Breier* Lajos nevű, keszthelyi születési leánykereskedőről, aki Berlinből megszöktette és Szegeden eladta *Feldmann* Eugéniát, egy előkelő berlini család leányát. Mint most kiderült, *Breier* Lajos január 20-ikán Budapesten járt s itt hamarjában becsapott egy soroksári-uti ékszerkereskedőt. Az elegáns öltözött szálhimos beállított az illető ékszer-részhez és azzal az ürüggyel, hogy megmutatja a feleségének, 334 koronát érő ékszert csalt ki tőle. A szélhámos perze többé nem tért vissza. *Breier* Lajos, aki ellen a büntetőtörvényszék vizsgálóbírája elütagot parancsot adott ki az ékszerész panaszra folytán, közléptermeű, erőteljes ember, arca kerek, haja, bajusza barna, tömöt s uriasan öltözködik. A rendőrség nyomozza.

— Tigris és oroszlán. *Vénus*, a berlini Busch-cirkusz királytigris hölgye ezidőszent azzal dicsekedhetik, hogy az egész világ természetudósainak érdeklődése teleje fordul. Vénusszal az történt, hogy megszökött egyik szegedi oroszlánkollegájára kitaró udvarlásától s egy gyöngye pillanatban eldől a sora. És ez a szokatlan oroszlán-tigris vonzalom, mint mondani szokták, nem maradt következmények nélkül. Néhány nap óta Vénus egy kisedet becözget, amely se nem tigris, se nem oroszlán, hanem valami a kettő között. Tulajdonképpen harmadmagával látta meg a napvilágot ez a kis közpélny, de két testvére egy csepp szabad levegőt sem szíhatott, s csak spiritusban elégítheti ki immár a tudósvilág kíváncsiságát. Ez a cirkusz-beli esemény különben nem egyetlen a maga nemében, ámbár néhány évvel ezelőtt erősen kételkedtek a lehetőségében. Ezt a kételkedést alaposan lerontotta aztán egy *Milán* nevű oroszlán és *Betty* az ő tigrispárja s ebből a kereszteződésből négy ivadék származott, amelyek szépen kifejleltek, s ezidőszent a Hagenbeck-állatkertben láthatók. Azóta is előfordult már több ilyen párosodás, de az ivadékok vagy egy percig sem éltek, vagy csak nagyon rövid ideig. A legujabb esetben azonban van remény megint arra, hogy a tudósvilág egy eleven tigris-oroszlán-kereszteződést figyelhet meg tartósan.

— Kinos incidens egy udvari bálon. *Athénben*, mint onnan írják, az idei udvari bálon konfliktus támadt a katonatisztek és a királyi szárnysegéd, *Wakalogos* között. A tisztek ugyanis régi szokás szerint elkísérték a hölgyeket szupéra a palota elsőemeleti éttermébe, ho'ott az idei bála külön étkező sátrat állítottak föl. A szárnysegéd erre haragosan rászólt a tisztekre, hogy hagyják el a termet, de ezek úgy látszik, nem tudak a kivételes intézkedésről és azt felelték, hogy addig nem mozdulnak a helyükre, míg a hölgyeknek más lovagjaik nem akadnak. *Wakalogos* dübe hozta a tisztek renitenciaja és több tisztet ott mindjárt szobafogsággal büntetett. Más kellemetlenség is történt az udvari bálon. A meghívott vendégek ugyanis idő e'őt megöltözték az étkező sátrat, hogy minél jobb helyhez jussanak. A szárnysegéd kérte a vendégeket, hogy vonuljanak vissza, mert még nessesze vannak a szupétól, de a vendégek nem reagáltak, mire a szárnysegéd lecsavartatta a gázlámpákat úgy, hogy a tubuzóg vendégsereg kétségbeesett tolongással igyekezett kifelé. A tisztek panaszt emeltek a királynál a szárnysegéd ellen. Azt mondják, hogy a kapott parancsokat kelle-tlenül élesebb formában hajtotta végre. A király, akit az egész ügy kinosan érintett, szigorú vizsgálatot rendelt el.

— Jabláló iskolaigazgató. Az aréna-uti köz-ségi elemi iskolában tegnap meleg ünnepségen volt része *Nagy* Lajos igazgatónak, aki tegnap tötötte be tanítói működésének huszonegödikét évét. A tanítványok és a tanítók kar ebből az alkalomból ünneppéret rendeztek, amelyben *Verdy* Károly tanfelügyelő és *Fakay* Béla iskolaszék elnöke is megjelent. A tanítványok üdvözése után *Egri* Tóth Kálmán a tantesztület részéről szép beszéd kíséretében díszos emlékalbumot nyújtott át az ünnepeltnek. *Verdy* Károly, *Paksy* Béla, *Szava* János, *Jenny* József és *Szabó* Ottó intézett még beszédet *Nagy* L. oszhoz, aki meghatóan mondott köszönetet az ünnepeltetésért.

— Tűz egy berlini színházban. Több lap azt írta, hogy a berlini *Deutsches Theater*ben vasárnap este, előadás közben a folyosó fedelének egy része beomlott s hogy az ezáltal okozott nagy zaj óriási pánikot idézett elő a közönség körében. A megrémült nézők azt hitték, hogy tűz tört ki. Végre is *Pauly* színész nyugtatta meg a közönséget. Az első híradások szerint több sebesülés is történt. Amint most Berlinből jelentik, a beomlás nem volt olyan nagy, sérülést egyáltalán nem konstátáltak. A hatóság bezárta a színházat. A pánik onnan keletkezett, hogy valaki a karzatot elküldtette magát, hogy: *Tűz van!* A közönség rémülten tolongott a kijárásk felé, mignem a színpadról egy színész lelkieltötta: „Maradjanak! Nincs semmi baj!” A teljes nyugalom azonban csak akkor állott helyre, amikor a tűzoltók is megjelentek a színházban. Ezután zavartalanul folytatták az előadást.

— Házasági. *Solti* István eljegyezte *Spiró* Ilonka kisasszonyt Budapesten.

Somogyi Imre hajduszoboszlói tanár eljegyezte *Kiss* Mariskát *Kiss* Dénes polgári iskolai igazgató leányát, Aisó-Lendván.

Hoffmann Zsigmond eljegyezte *Earth* Erzsikét Budapesten.

— Farsang. Az *Óbudai Dalkoszoru* február 15-én az Óbudai vígadóban (Lajos-utca 99.) farsangi estét rendez. — A *sírospataki álami tanítóképzőtétel* nő-vendéki február 6-án hangversenyenly egybekötött táncmulatságot tartanak a városban. — *Műskolozól* írják: A mskolozói fillérbál szombaton zajlott le a mskolozói Korona-szálló díszteremében. Tizenkét vármegye előkelősége adott egymásnak találkozót ezen a fényes bálon, mely az évek folyamán Felső-Magyarország legdíszingváltabb mulatságává nőte ki magát. A négyest száz pár táncolta. A mesés sikerű bál négyezer korona tiszta jövedelmet adott a filléregylet

jólkony ósljaira. Az aranyifjúság ma este morzsabát rendezett, mely méltó folytatása volt a tegnapi ragyogó éjszakának.

— **Hirtelen elhunyt tanár.** Vajdaffy Béla középiskolai tanár ma délelben a József-körúton hirtelen rosszul lett és összeesett. A mentők a Rókus-kórházba vitték, ahol azonban meghalt. Valószínű, hogy szív-székhüdes ilte meg. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Rendőri hírek.** Szeruczta István kovácssegédet az éjszaka a Váci-ut 68. számú ház előtt garázda legények a lapockájan kétszer megszurták. — **Czimermann János** szolgát az éjszaka egy németvölgyi kocsmában verekedésközben hábaszurták. Mindkettőt a Rókusban ápolják.

A tej és a tüdővész.

— Magyar orvostanárók Behring elméletéről. —

Budapest, január 25.

A tudományos világban épp úgy, mint a nagyközönség körében még most is nagy figyelmet kelt Behring tanárnak felolvasása, amelyet a világhírű tudós a berlini orvosegyesületben tartott a tüdővészről. E felolvasásában Behring tudva-levőleg ama meggyőződését hirdette és védelmezte, hogy a tüdővést a gyermekkorban szerzi az ember, vagyis e végzetes betegséget a gyermekkorban a testbe jutott és fertőzött tehéntej okozza. Tudósítónk a fölkereste orvosegyetemünk néhány kiválóságát, akik készséggel mondták el véleményüket Behring tudományos elméletéről.

Korányi Frigyes

főrendiházi tag, az I. helygyógyászati klinika igazgatója.

Behring tanár új tanának tartalmából csak a végkövetkeztetések lettek ismertek a hozzánk eljuttott tudományos lapokban. Míg az ezeket megalapított kísérletek teljesen át nem tekinthetők, addig felőlük bírálatot nyilatkoztatni nem lehet. Annyi azonban a közztött végkövetkeztetésekből is kitűnik, hogy maga Behring tanár — megegyezőleg az ő mélyreható nagy szellemi tulajdonságaival — kísérleteiből eldöntött következtetéseket nem von le, hanem kisebb vagy nagyobb valószínűségeket s ezzel elismeri a további utánvizsgálókat és ellenőrző kísérletek jogosultságát. Ami a magam nézeteit illeti, ma is fenn kell tartanom azt a tanításban és tudományban irrodalomban elfoglalt álláspontomat, hogy a tüdővész fertőzés leggyakrabban — és kivált feltehetően — a fertőzőmenny belégzése által jön létre, nem olyan gyakran, de kisdeteknél nyilvánvalóan fertőzött táplálék által. Elfogadom — és mindig elfogadtam — a tehének immunizációjának és a tej sterilizációjának szükségét. Hogy a tej fertőtlenítésének melyik a legalkalmasabb módja: a bakteriológoknak kell eldönteni, a formalinnól csak azt mondhatom, hogy a husnak nyári konzervációjára nem mutatkozott biztos szernek s míg egész biztosan más használható módszer nem lesz ismertetve: meg kell tartani a forralási módszert, amely a gyakorlatban eddig legcélszerűbbnek bizonyult.

Az erős alkutu és szervi energiával bíró ember, míg e tulajdonai meg nem ingattattak, a fertőzvény ellen védeve van; az emberi nem tagjainak az a tulajdonság nagyobb része, amely ezen védő tulajdonságokkal nem rendelkezik, megóvándó úgy a belégzés, mint a táplálék útján való fertőzéstől.

Dr. Kéthy Károly

a II-ik helygyógyászati klinika igazgatója:

Érthető dolog, hogy ilyen az egész emberiséget érdeköl kérdés le nem tünik a napirendről. A tudomány haladása és e haladás szűlte változások okvetlen előidézék azt, hogy hosszú ideig elfogadott nézetek elenyésznek, és helyettük új nézetek keletkeznek; így van ez a tuberkolozisnál is. A tuberkolozis általi fertőzésnek módja, kétségkívül a legfontosabb orvosi kérdés tárgyát képezi ma. Ha ismerjük az ellenséget, úgy az ellene való védekezés már tetemesen könnyebb, de fájdalom Behring tanár nyomós szava sem tisztázta végleg ezt a kérdést.

A gyakorlat és a klinikai tapasztalatok inkább amellet látszanak szólni, hogy a tuberkolozis leggyakrabban belégzés útján vitetik át a beteg emberről az egészségesre és határozottan kisebb számban vannak azok az esetek és események a bizonyítók erejük, ahol a Behring tanár által felhozott béten való bevándorlás a betegség okozója.

A csecsemők tejjel való táplálkozása kétségkívül nagy elővigyázatot igényel, mert a tehénnél gyakori *gyónnykór* forrása lehet tej útján tuberkulózis bacillusok bevitelének a gyermekek szervezetebe és azért már réges-régen általában tanácsoljuk, hogy a tejet forralt állapotban, kellő tisztaság mellett adjuk a csecsemők és gyermekeknek. Ez az eljárás egyszerű és minden anyának könnyen elvégezhető.

Vajjon a tejnek a Behring tanár által aján-

lott formalinnal való dezinficiálása előnyösebb-e, erre csak a jövő adhatja meg a végleges választ.

Dr. Korányi Sándor

egyetemi rk. tanár.

Az bizonyos, hogy Behring tanár nem nyilatkozik meggondolatlanul és könnyelmű módon, de viszont, amíg kísérletezéseinek protokollumát nem ismerjük, addig bajos fejtegetéséről bővebben nyilatkoznunk. A magam részéről már eleve nem fogadom el azt a tételt, hogy a tuberkulozist a csecsemőkörben a testbe jutott és fertőzött tehéntej okozza. Az orvosi gyakorlat azt mutatja, hogy a tuberkulózis leginkább belégzés és tuberkulózis egyének által való fertőzés útján terjed. Behring tanár mindenestre becses tervet fejt ki a tuberkulózis ellen való küzdelemben, különösen a marha-tuberkulózis meggátolására vonatkozólag. És ha ez sikerrel jár, úgy tagadhatatlan, hogy a tuberkulózis egyik forrása be lesz szüntetve. Koch tanár ugyan azt állítja, hogy ez nem oka a kór terjedésének, de e tekintetben már inkább Behringnek adok igazat és ha tudományos kísérletezéseinek nem is lenne más haszna, mint hogy ezt a tételt bebizonyítja, úgy ezzel is feltehető nagy szolgálatot tett.

Azt, hogy az ő módszere szerint immunizált marha-tejnek megvan-e az általa hangoztatott előnye, azt, véleményem szerint ma még nem lehet megállapítani.

Spencer Herbert erkölcsstana.

Irta: Somló Bódog.

Budapest, január 25.

Írői működésének kezdetétől fogva haláláig az ethika volt Spencer Herbert legkedvesebb tárgya. Talán azért, mert érezte, hogy itt akad a legtöbb itrtani való, hogy ide hatolt be az anti-spiritualisztikus, tisztán kauzális világfelfogás a legnehezebben. A legősibb ethikát a kísérletekben való hit és a fölük való félelem hozta létre. Spencer észrevette, hogy az ethika ezektől az ősi kísérletektől sohasem tudott teljesen megszabadulni és minthogy nagyon szeretett a tudomány fáklájával odavilágítani, ahol kísérletek tanyáznak, különösen előszeretettel fordult az ethika felé. Spencer belevilágított az erkölcs fejlődésébe. Kiderítette azokat a tényezőket, amelyekből valamely társadalom erkölcsi függnek, kimutatta az erkölcs fizikai, lélektani, életani és szociológiai gyökereit és ezzel eloszlattot minden miszticizmust, amely ezt az ismeretkört körülvette.

Az ethika indukcioiban Spencer egészen új téré vezetett az erkölcsstana tudományát. Sorra veszi a legkiemelkedőbb erényeket és bűnöket és megvizsgálja, hogy a különböző társadalmi miliókban minő okok következtében léptek fel, minő szerepet játszottak, mely tényezők hatottak rájuk erősítőleg, melyek gyengítőleg, mily irányban fejlődtek. Ez a széleskörű induktív alapon megírt fejtegetés kvintesszenciája az erkölcs történelmének és annyira tanulságos, hogy többé nem volna szabad eltűnnie az erkölcsstanaok rendszereiből. Spencer itt is utat mutat és példát statuál. Ebben rejlik nagy jelentősége és termékenyítő hatása. Indukciói talán nem maradnak állandó érvényiek. Az ő példaadása nyomán a tanítványok egész serege ki fogja azokat bővíteni, rektifikálni fogja hibáikat és vállvetett munkássággal oly nagyarányu alapon fogja összehordani az ethika indukcioit, amintőre egyes embereje, még a legnagyobb sem képes. De ha ezekből az induktív megállapításokból nem maradna ép állapotban egyetlenegy tétel sem — ami különben nem valószínű — mégis Spencer maradna az a tanítómester, aki megmutatta az igazsághoz vezető utat. Már pedig a tudományban nincsen értékesebb munka, mint ilyen célravezető új csapások nyitása; hogy aztán ki tud eljutni az új ut végére, az igazán mindegy.

Az indukcioikban nyújtott bő anyagról rövid tájékoztatást adni egészen lehetetlen volna. Legfeljebb arra utalhatunk futólag, hogy az a történelmi szintézis, melynek a mester egész szociológiájában és ethikájában oly fontos szerep jutott a barcias és a békés állapotok szembeállítására, ezekben az indukcioikban is urakodik. Spencer arra az eredményre jut, hogy az állandó külső ellenségeskedésben eltöltött élet oly erkölcsi kódexet hoz magával, amely mindennemű erőszakosságot, támadást, hódítást, bosszút, csalást ir elő, ellenben a békés foglalkozásokat és a jóindulatot, békés magatartást kizárja. Viszont békés milióben töltött élet oly erkölcsi kódexhez vezet, amely a harmonikus együttműködést, az igazságosságot, a becsületességet, az igazmondást, mások igényeinek figyelembe vételét írja elő erényekpen.

Ezt a fétéletét Spencer igen érdekes koronabizonyítékkal is támogatja. Kimutatja ugyanis, hogy vannak különböző civilizáltak népek, amelyek hol egy, hol más irányban kiválóan nemes természetűek és amelyek, ha más tekintetben jóval alattunk is maradnak, erkölcsi tekintetben

jóval felülmulnak bennünket. Ezek a népek nem egy fajhoz tartoznak. Vannak közöttük mongolok, kolarok, dravidok; Malakka erdeiben burmak, vannak közöttük pápuák; ilyenek Japánban az aiók és Észak-Mexikóban a pueblok. Fajra nézve tehát épp oly távolesnek egymástól ezek a törzsek, mint lakóhelyük tekintetében. Mindössze csak két közös tulajdonságuk van: az egyik az, hogy hosszú időn keresztül minden hadakozástól mentes, békés életet éltek; a másik az, hogy jószáguk és nemességük bennünket civilizáltakat megsejgyenit.

Az ethikának előírásos részét Spencer két részre osztja; az egyéni élet ethikájára és a társas élet ethikájára.

Az egyéni élet ethikájában új hangokat pendit meg. A régi, spiritualisztikus ethika tudva-levőleg lehetőleg szerint figyelmen kívül hagyja azt a lényt, hogy az embernek teste is van, hogy ez a test eléggé fontos valami és hogy ennek a testnek törvényszerű működése is van. A régi ethika legfeljebb csak azért reflektál erre a testre, hogy vágyainak kielégítésével szemben ellenséges álláspontot foglaljon el. Spencer ezzel az aszkétikus felfogással szemben azt az igen egyszerű ténny juttatja kellő elismeréshez, hogy a saját magunkról való gondoskodás, testünk, egészségünk követelményeinek kielégítése alapvető ethikai parancs.

Már az utódokra való tekintet is igazolja ezt a szempontot. Nemcsak eltartásuk, de nevelésük is szenved a szülők meg nem felelő szervezete folytán; mindenek felett azonban a szülők szervezete át is örökölök utódaira és már csak ezért is minden embernek egyik legfőbb erkölcsi kötelessége, hogy egészségét a lehető legtökéletesebben megőrizze.

Egyszerű és természetes igazságok, de Spencer előtt senkinek nem jutott eszébe, hogy velük a kothurnuson járó ethikának az élettől elidegenedett tanításait fojfrissítse és megkorrigálja. S ha manapság már Spencer e tanítása nem hat többé az újság ingerével, sohase feledjük, hogy ez is javarészt az ő érdeme. Őt is az a dicsőség érte — a legnagyobb dicsőségek egyike —, hogy eredeti, új csapásokon járó tanításainak nagy része ma már köztudomásu igazság.

Ez a dicsőség azonban sohasem érte Spencer ethikájának azt a részét, amely az állami étellel foglalkozik. Az angol tudomány ugyanis az állami étellel vonatkozó helyes eszelekv szabályait az ethikába sorozza és nem ismer külön jogfilozófiát. Ezt az angol hagyományt követi Spencer is, amídon ethikájának az igazságosság-ról szóló részében azokkal a kérdésekkel foglalkozik, amelyeket nálunk, német és olasz mintára, jogfilozófiának mondanak.

A mester itt is merészen új utat tört magának. Spencer sohasem jár a kézikönyv-tudomány sűrűn járt országútjain, hanem mindig oly utat választ, amelyben még senki sem járt. De amíg rendszerint farsadság útja csodálattal, tág perspektívákhoz, emberemléttá új panorámákhoz vezet el őt és követőit, addig jogfilozófia kirándulásának csak az útja szép és érdekes, nem az eredmény, mert Spencer merész új útja hirtelen csak bekanyarodik a régi német jogfilozófia kitaposott országútjába és Spencer végül is nem jut el máshova, mint ahova a régi, individualista természetjég sokkal kényelmesebben és jóval előbb megérkezett.

Spencer ugyanis az állami hatáskör és az egyéni szabadság ősi problémáját egészen új oldalról igyekezett megközelíteni. Abból indul ki, hogy a szerves világ fejlődésének legáltalánosabb tényezője a természetes kiválasztás és hacsak az emberiség hanyatlását nem akarjuk előidézni, a természetes kiválasztás munkájának továbbra is szabad folyást kell engednünk. Az emberi társadalomban is arra kell, szerinte törekednünk, hogy minden egyén viselje saját tevékenységének és természetének egy előnyös, mint hátrányos következményeit. Az állami tevékenység is szorítkozzék a rendfenntartás minimumára, nehogy beavatkozásával a természetes kiválasztás munkáját megbolygassa.

Ezen a ponton Spencer éles ellentétbe került a modern szociális törekvésekkel, amelyek a társadalom törvényeinek felismeréséből azt az épp ellenkező követelményt vonják le, hogy e törvények alapján bele kell avatkoznunk a társadalom menetébe.

Az az igazság, amelyre Spencer tanított meg bennünket, körülbelül ez: A természetszerűen létrejött bajokat nem lehet megtöröl intézkedésekkel egyszerűen meg nem történekké tenni. De ezt a tételt a tudomány további haladása megoldotta azzal a mássikkal, hogy a társadalmi fejlődés felismert törvényeinek alkalmazása révén a jövőre vonatkozólag megakadályozhatjuk a hasonló bajok létrejövétét. És ennek az igazságnak a jegyében fog a társadalom jövő fejlődése lefolyni.

Azok, akik ezért az ideálért küzdenek, ugyan nem a Spencer jelszavaival indulnak majd harcra, lobogóikon sem lesz rajta Spencer neve, de aki

majd számot ad róla, hogy a győzelemből kinek mi rész jut, az mindig meg fog róla emlékezni, hogy a társadalomnak természettudományos szemléletét Spencer vitte bele a köztudatba.

Sok tekintetben mint vezetőknek is része lesz egy tökéletesebb emberiség kialakulásában. Ha Spencer politikai ideálja nem is ideálja a mai progresszív elemeknek azok a szép szavak, amelyekkel erkölcsen tanít bevégi és amelyekben látnoki ihletettséggel tekint egy szebb jövőbe, alkalmasak rá, hogy a legmagasabb erkölcsi ideálul szolgáljanak:

— Valamikor — mondja Spencer erkölcs-tanának befejezéséül, és a szavak egyszersmind a szintetikus filozófia végzavai — az lesz a jótékonyt gyakorlónak legmagasabb becsvégya, hogy része legyen — akár milyen csekélyke és ismeretlen része is — az ember alakításában. A tapasztalás azt tanítja, hogy olykor teljesen ön-zetlen célokat a legelőkelőbb érdeklődéssel üzh-tünk; és az idők folyamán egyre nagyobb és na-gyobb lesz azok száma, akiknek legfontosabb célja az emberiség továbbfejlesztése lesz. Amidőn majd a gondolat ormairól ki fognak tekinteni fa-juknak a messze jövőendőben fekvő életére, amely- nek nem ő, hanem távoli utódai fognak örvend-hetni, csendes boldogság virul számukra abban az öntudatban, hogy elősegíthették az emberiség bevonulását a jövőendőnek ebbe az országába.

FŐVÁROS

(*) **A tejhamisítás ellen.** Öt évvel ezelőtt dr. Schermann Adolt tisztí főorvos szabály-rendeletet mu-tatott be a tanácsnak, amely a tejhamisítást kívánja meggátolni. A tanács a szabályzatot felterjesztette a belügyminiszterhez, aki ekkor kijelentette, hogy a ter-vezetet a megalkotásra váró élelmiszer-törvény kodifikálásánál figyelembe fogja venni. Mivel e kijelentés óta évek múltak el, a nélkül, hogy ebben a közegés-zsre és közgazdaságra nézve fontos dologban valami történt volna, dr. Schermann Adolt erre vonatkozólag ma sürgető előterjesztést tett a tanácshoz.

SZÍNHÁZ, ZENE

Habay-Popper-est. Ünnepi estéje volt ma a Habay-Popper-vonóségyesnek a szó legszebb értelmében. Ezt már a külső jelek is elárulták. Zsuffolt terem, emelkedett hangulatu és szinte lázas érdeklésű publikum a budapesti előkelő társaság legelőkelőbb rétegéből. És ünneplő elismerés, zúgó taps az egész estén át. Habay-Popperék ma ismét Beethoven utólrhetetlen ihletének finomlelkű, csodálatosan deklát és mélyeségs érzésű tolmácsaiul váltak be. Nagyszerű játéknak tökéletes stíle, előadások biztossága és eleganciája lelkes tapost aratott. A hangverseny kiváló érdekessége volt Bartók Béla új hegedűs szonátája, melynek gazdag invenciója és lendületes dallamszöveve ismét kifejezőse juttatják művészi egyéniségének érdekességét és erőteljes ségét. A szerző maga játszotta a zongorai részt és Habay Jenő a hegedűt, briliáns művészzel. Bartók Béla a zajos tapera eljátszotta egy ma-gyar brándját is, mely mai szép sikerét még fokozta. Az est fénypontja Alexander Erzsi kis-asszony debutje volt, aki a bécsi hangverseny-páriumon és a még finnyásabb izlésű bécsi zeno-kritika előtt már fényes bizonyosságát szolgáltatata mű-veési nagyteremtéségének. Alexander Erzsiben, Alexander Bernát egyetemi tanár leányában, ragyogó pályának induló dalnékesnőt ünneplte ma este a közönség. Gyönyörű al-hangja gazdag éro-tartalmával és nagy terjedelmével tűnik ki. Is-kolája és izlése a lehető legelőkelőbb. Előadá-sában a zenei átértés az érzelme mélységével, az interpretáció stilszerűségével szerencsés összhangra elégyül s egy befejezett művészi egyéniséget tár a közönség elé. Az ifjú hölgy gazdag programot adott, mely ritka tehetségének sokoldalúságát szám-rol-számra fokozódó sikerrel érvényesítette. Tapssal és virágokkal bőven ünneplte a közönség az ifjú művésznőt, aki mai gyönyörű sikerével egy nagy reményekre jogosító, dicsőségs pályán tette meg első lépését.

Vigszínház. A Vigszínház holnapi, keddi be-mutatója vidámnak, derűsnek ígérkezik. A mai próba arról tanuskodott, hogy a Lulu borus cselekménye után a másik szélsőség termékei között keresték az új darabot. Mars és Xanrof bohózatát, a mormota olyan bohózat, aminőt a Vigszínház közönsége leg-jobbán kedvel; merész a cselekménye, de nagyon vidám, a szerepek pedig egytől-egyig hálsak és mulatságosak.

Kamara-hangverseny. A Grünwald-Berkovits-társaság hangverseny-társulat előkelően összeállított mű-sora hangversenyt rendezett tegnap a budai Vigadó nagytermében. A hangverseny kiemelkedő száma Bondy Nelli kisasszony kitűnő éneklődésére volt. Gyárfás Schubert-dalt énekelte tökéletesen, technikail tudással és mély költésszettel. Szép sikere volt Sckely Arnold zongoraművésznök is, a hangverseny tisztá

jóvedelmét a Budapesti Könyvtár-Egyesület céljaira for-dították.

Katinka grófnő. A Népszínházban most foly-nak a Katinka grófnő című eredeti operett utolsó házi-főbőbái. Az új díszletek és pompás kosztümök késsen várják már a péntekesti bemutatót. A darab előjáték-ból és három felvonásból áll; szereposztása a kö-vetkező:

Romanovszky Kázmér — Kiss Mihály, Katalin — Harmath Tona, Ujászó — Szirmai Imre, Simon — Kiss Károly, János — Bálint Béla, Lodoiska — Subajda Rózi, Laura — Molnár Anna, Erzsébet — Kaposi Rózi, István — Irsei Leó, Anna — Krescsányi Sarolta, Katinka — Küty Kiara, Teofil herceg — Kovács Mihály, Pető — Komlóssy Emma, Rezeda — Eápolnai Irén, Aranyvirág — Sátorai Paula, Urik — Ujvári Károly, Pásztorlói — Szentmiklóssy Irén, Pásztorleány — Batizfalvi Elza, Jan — Pintér, Tarnagy — Pázmán, Jégző — Delhi.

A délutáni előadások ügye. Ma délelőtt kül-dötséggel tisztelegtek a budapesti-színházak igaz-gatói Halmas János polgármesternél, Somló Sándor nemzeti színházi igazgató vezetése mellett s arra kér-ték, hívassa össze rendkívüli tanácsülést s módosítsák azt a határozatot, hogy a színházakban nem szabad délutáni előadásokat tartani. A színházak igazgatói ki-fejtették, hogy ez a rendelkezés súlyosan érinti a színházakat s egynévelyket anyagi válságba sodor-hat. A polgármester kijelentette, hogy a kérelmet tár-gyalás alá véteti.

A fővárosi színházak igazgatói memorandumuk-ban hangsúlyozzák, hogy a délutáni előadások betil-tása nem csupán anyagi kérdése a színházaknak, hanem erkölcsi és kulturális törekvéseire is erős csap-tást mér. A határozat nem emeli a színházak tűzbiz-tonságát, ellenben a magyar színházvilág fejlődését visszaveri huszonöt évre. 40.000 koronával járulnak a színházak évenként a töltöttség fenntartásához s nincs kitőgassák az ellen, ha emelik a töltötőörök számát s fokozzák a költségeket ez irányban. Hajlan-dók esetleg a műszaki személyzet felváltását is ren-dszeresíteni. Ez okok alapján kéri a határozat vissza-vonását.

Nyitlér.

A Pesti Molnárok és Sü-tők gőzmalma t. részvé-nyeseihez.

Tegnapelőtt kiadott körleveleinkre az igazgatóság azmal évvel, hogy felültesz, "rendelendők" számláinak nevezetű azon adatokat, a melyeket mi a társaság részére, mérlegszámla mellékeltek. Itt mérlegelt magaz az igaz-gatóság terjesztette volt a közgyűlés elé.

A részvénytársaság vagyona a mérleg szerint legalább 2.500.000 ko-rona s a vagyoni az igazgatóság 1.800.000 korona örökös idegen résző-ről áll. A részvényesek összeségeit tehát az igazgatóság transzaktója leg-alább 670.000 koronával kövösztaná.

Ezt a transzaktót az igazgatóság avval indokolja, hogy a malom jó-vedelmessége a mérlegszámla vagyonszámlájunk meg nem telet. Ezen tőnyből két kövösztentést lehet levonni.

Az egyik az, hogy a vezetők gyenge, s hogy a vállalat sorat jobb kezébe kell helyezni.

A másik pedig — ha t. i. azt hiszi valaki, hogy a malom jobb vezet-tést nem lehet szervezni, az volna, hogy a részvénytársaság liquidáltassék. Hiszen a liquidáció legalább 2.500.000 koronát realizálna, holott az igazgatóság transzaktója csak 1.800.000 koronát ér.

Az igazgatóság végül a részvényesek közgyűlésére hivatalnok. Itt hivatalnok érteket felteve csakann az az előlát, a melyhez az igaz-gatóság éppen a közgyűlés jogának kifejtésére véget fölajánlott.

Összint nyilatkozásainkba e hivatalnokát csak akkor vehetők, ha az igazgatóság a maga transzaktója előtt tilti volna kérésit a részvé-nyesek közgyűlésben. Ezt meggyőződéssel abban is, ha az igazgatóság a részvényesek becsesedését legalább föllégyesztendő addig, míg a tran-szaktó felölt a közgyűlés határozatát.

De az olyan nyilatkozatot, a melyvel az igazgatóság a közgyűlésre hivatalnok, mérleg, közgyűlés előtt a részvényesek többségét a szerződés ellenfél kezébe tövöszték juttatati, — ügcsite szának nem tekintjük.

Részvényes társainkat újból kérjük, hogy Dr. Blauer Samu ügyvéd ne iradjában (IV., Városláza-u. 6. sz.) megjelenni és megállapítsák csatlakozni szavazataiknak. Eddig 1870 részvény erejével rendelkezünk.

Több részvényes.

A Rimamurány-Salgótarjáni vasml-részvénytársaság igazgatóság és tisztikara mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett munkatársuk

Przerwai

TETMAJER LÁSZLO

központi műszaki igazgató ur

folvó évi január hó 24-én reggel 6 1/2 órakor, tevén-keny életének 41-ik évében jobblétre szenderült.

Korai halálával egy munkában fáradohatatlan, érdo-mekben gazdag élet szűnt meg, melynek emlékeit mindenkor szeretettel és kegyelettel fogjuk megőrizni.

A megbolgolt földi maradványai folvó hó 26-án délelőtt 10 órakor fognak a kerepesi-úti temető há-lottas házában a róm. kath. egyház szeriartása szer-int beszenteltetni és ugyanazon temetőben örök nyugalomra helyezni.

Budapest, 1904. évi január hó 25-én.

Az örök béke lengjen porát fölött!

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartamért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

© **A Magyar Tudományos Akadémia** ma délu-tán báró Eötvös Loránt emlékelet alatt összes ülést tartott. Fröhlich Lidor egyetemi tanár magas szín-vonalon álló emlékbeszédében méltatta Heller Agost, az Akadémia elhunyt iktőnyitársának a kiváló hírkus-

nak érdemeit. Szily Kálmán folvó ügyeket terjesztett elő, majd zárt ülés volt, amelyen megállapították az Akadémia ezidei költségvetését.

TÁVIRATOK

Zágráb, január 25. (Tartománygyűlés.) Beérke-zett a barontenyésztés előmozdítását tárgyzó javaslat és Varasd városnak honvéhadapród-iskola létesítésé iránt való kérés. A ház azután az 1904. évi költség-vetést tárgyalta.

A cseh nyelv a hadseregben.

Prága, január 25. A Bohemia közli azt a rende-letet, amelyet a 8. hadtestparancsnokság a tisztkekhez és tisztjeltekhez intézett és amely minden ez-rednél a cseh nyelv megtanulására heti háromórás előkészítő- és haladó nyelvtanfolyamot létesít. A ren-delet hangsúlyozza, hogy e tanfolyamok elvégzése nem jelenti meg a nyelv elsajátítását s csak arra való, hogy utmutatást adjon arra, miképpen tanulhat meg azután magánzórságon és önképzés útján a cseh nyelv. Elrendeli a hadtestparancsnokság azt is, hogy a tavaszi szemlék alkalmával a tiszték és tiszthelyet-tesek tartoznak erre kiküldendő bizottság előtt vizsg-gát tenni.

A németafrikai lázadás.

Berlin, január 25. Windhökli 17-éről kelt hiva-talos jelentés szerint a város még mindig veszedelem-ben van. A 230 főnyi védőerő részben lovasított és két géplegyvert kezel. Okahandából 12-ike óta nem érkezik hír. A város megszábadítása nagy vesztesé-gek dacára sem sikerült. 16-án a Hoffnung nevű te-leplnél sikerült porlyázás volt, mely alkalommal azon-ban Boyssen tartalékos tiszt, egy altiszt és hat ember esett el. Öt tepleten nőtül és gyermekektől megöltek. A herreök öt csapata vonult Windhök felé.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 25. (A Budapesti Napló telefonjelen-tése.) Eladott buza tisztavélt 8.45—8.55, bansági 7.85—8.40, mosoni 8.10—8.30, tót felvidéki 7.90—8.30, Rost, tót felvidéki 6.80—6.90, pestimegyei 6.80—6.90, magyar tengeri 6.00—5.70, magyar zab 5.70—5.30, válogatot 6.65 K.

Berlin, január 25. (Gabontársaság.) Buza májusra 168.—márka (9.85 korona), júliusra 169.50 márká (9.94 korona). — Rost májusra 135.50 márká (7.94 korona), júliusra 137.50 márká (8.07 korona). — Zab májusra 127.—márka (7.45 korona), júliusra 130.—márka (7.62 korona). — Tengeri amerikai mixed májusra 110.25 márká (6.47 korona), júliusra 110.25 márká (6.47 korona). — Spiritusz 70 márká (árllyam 117.30 korona per 100 márká) Irányzat: Tartott. Idő: Felelős.

APRÓ HIRDETÉSEKET

Kerepesi-úti 25. sz. alatt (Telefon 54—39) központi irodánkban és eredeti nyugal mellett még a következők újkö-lben lehet föladni:

Blockner J. hirdetési iroda IV. ker. Sziget-úti 6. szám.	Mosse Rudolf IV. ker. Ferenciek-tér 3.
Breuer György hirdetési iroda Teréz-kört 54. szám alatt.	Mészai Antal hirdetési iroda IV. ker. Károlyi-úti 8. szám.
Deutsch Miksáné Andrássy-úti 28.	Nemeskür A. J. újság-író IV. ker., Petőfő-tér 3. szám.
Eckstein Bernát hirdetési iroda V. ker. Fűrdő-utca 4. szám.	Nj. Nagel Ottó könyvkereskedő Museum-kört 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza).
Engelmann Mór dohányüzede IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.	Rohonczi Hona dohányüzede VI. ker. Andrássy-úti 48. szám.
Franko Pál könyvkereskedő IV. ker. Császárfő-palota, Kossuth Lajos-utca, Király-út, (Koronahorog-utca sarkán).	Sikráy Samu hirdetési iroda VI. ker., Váci-kört 33. szám.
Fischer J. D. hirdetési iroda IV. ker. Győz-úti 1.	Sólyom Jakab hirdetési iroda IV. kerület, Ferenciek-bazsár.
Goldberger A. V. hirdetési iroda IV. ker., Váci-utca 17. szám.	Sopronyi V. dohányüzede VIII. ker., Kerepesi-úti 1. szám.
Goldner Jozsef Andrássy-úti 20.	Szántó Mór dohányüzede IV. ker. Keckemető-utca 14. szám.
Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 17. szám.	Szab Elia dohányüzede Gyngyos-ú. 12.
Groszmann Jágó filizet-és vegyszerkereskedő MISKOLCZ és környéke ró-szűve hirdetések felvétel iroda	Szcharz József hirdetési iroda V. ker., Marokli-utca 4. sz.
Haasenstein és Vogler hirdetési iroda V. ker., Dorottya-utca 9. szám.	Schönwald Ferenc dohányüzede Ferenc-kört 32. szám.
Jambrikovits dohányüzede Kerepesi-úti 90. (Takarék-péll).	Schöll Gyula dohányüzede és postagyűjtő-kező V. ker. Lipót-utca 1.
Kernberg Rozália dohányüzede VIII. ker., Museum-kört 10.	Tenczer Gyula hirdetési iroda V. ker., Szevria-tér 8. szám.
Leopold Gyula hirdetési irodája VII., Erzsébet-kört 64. I. em.	Toldi Lajos könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 2. szám.
	Wetzelndfeld Jakab Király-utca 1.

Minden apróhirdetés, melyet itt este 6 óráig föladsak, már másnap megjelenik a **BUDAPESTI NAPLOBAN.**

REGÉNY MADELEINE

Irta: KIELLAND L. SÁNDOR

(26)

Amikor a jegyesek beléptek, éppen egy kis fehér szeletet tartott villáján, amelyet aztán a vajba mártott; amikor azokban meglátta őket, letepte a villát és így szólt:

— Reménytelen Madeleine, hogy nem fogsz elfelejteni hálát adni az istennek, hogy mokaes gondolkodásodat megváltoztatta és önnek, lelkész ur, azt kívánom, hogy ezt a lépést sohasé bánja meg.

Egy pillanatra fölléngött a Madeleine szeme; völegénye pedig így szólt rögtön:

— Az én kedves Madeleineom annyira meg van indulva. Nem mennél föl inkább szobádba, gyermekem? Holnap újra látjuk egymást.

Madeleine nagyon hálás volt neki a szavakért és rámosolygott, amikor az ajtóig kísérté.

Mikor a lelkész eltávozott, Garmanné azon gondolkodott, milyen furesk is az új jegyesek. Megsejtette már, hogy nem lesz többé annyi öröme a lelkészben, mint azelőtt.

Martens lelkész ellenben végtelenül boldog volt; a nagy örömtől nem is tudta végigaludni az ő rendes délutáni álmát. Délután kiderült; csak nyirkos köd maradt, amely éjszakán át beborította a partkörnyéket, mint ahogy az tavaszszal gyakran megtörtént.

Az egész világ derűs volt Martens lelkész előtt, mikor az aranyüvestől jött, ahol a gyűrűket rendezte meg. Uralkodni skart magán, mert mégse járja, hogy amikor a menyasszonya nagybátyját temetik, ő olyan vidám arcot mutasson.

A piscon találkozott Johnsenel, az iskolaigazgatóval.

— Holnap bizonyára elmegy a temetésre, igazgató ur! — szölt Martens, beszélgetést kezdve, mert úgy érezte, hogy el kell mondania boldogságát.

— Nem — felelt röviden Johnsen — előadást kell tartanom a misszió-bazárban.

— A déli órákban? — kérdezte meglepődve a lelkész — hiszen a fél város ott lesz a temetésen!

— Asszonyoknak való előadás — mondotta az iskolaigazgató nyomatékkal és folytatta utját.

— Hm, hm! — gondolta Martens lelkész — hát csakugyan megváltozott: négyletek — bazár — bibliamagyarázat . . . mondotta a lelkész magában és olyan nagyon jókedvű volt.

Egy kissé távolabb Delphin jött lovon. A lelkész olyan érdekes volt, hogy Delphin megállította lovát és megszólította Martent:

— Jó napot, lelkész ur! Ön nyilván nagyon elégedett a hoinapi halotti beszéddel, hogy olyan jókedvű?

A halotti — a halotti beszéd! — gondolta a lelkész; hiszen még készen se volt; csakugyan jó, hogy észbe juttatták. E közben pedig így felelt:

— Ha . . . az én . . . hm! a mi gyászunk dacára is ilyen vidáman látszom, mint ahogy talán illő, annak csakis személyes oka van — csakis személyes . . .

— És szabad kérdeznem, milyen magán öröm az, amiben része van? — kérdezte könynyedén Delphin.

— Nos hát tulajdonképp ma még nem kellene nyilvánosságra hoznom, de önnek elmondhatom, — mondotta a lelkész félig hangosan — ma nagy boldogság ért, eljegyeztem magamat.

— Ejnye ejnye! No hát akkor sok szerencsét! — kiáltott vidáman Delphin — azt hiszem, hogy el is találom, kivel. — Bizonyára Rasmussenre gondolt.

— Ó igen, bizonyára eltalálta — felelte Martens nyugodtan — Garman kisasszonnyal. Madeleineen . . .

— Ön hazudik — kiáltott Delphin és erősebben fogta lovaglóostorát.

A lelkész óvatosan hátrált a gyalogjáró felé, közsőnt és tovább ment.

Delphin azonban gyorsan elvágtatott Sandsgaard mellett, mindig gyorsabban és gyorsabban, míg nem tájték borította el lovát. Egy egész mérföldnyire lovagolt minden gondolkodás nélkül. A partkörnyék lapos és homokos kezdett lenni, a fák elmaradtak és a nyílt tenger ömlött el előtte.

A nap besugárzta a téréget, a köd csak messze, messze volt látható, hogy aztán éjszakán át újra bebortítsa a partkörnyéket.

Delphin bevitte lovát egy paraszthoz és gyalog vágott neki a homokba. A nagy, nyugalmas tenger vonzotta magához; egyedül akart lenni, gondolkodni akart, többet, mint rendszeren.

Nagyon ritkán esett meg az, hogy Delphin György komoly gondolatokkal fojalkozott; ehhez ő nagyon fűrés volt. De ma le kellett számolnia

önmagával, ezt érezte, amikor a tenger közelében belefelelt a homokba, amelyet a délutáni nap átmelegített.

Eleinte elkalandoztak a gondolatai. Később aztán legtöbbször Martens lelkészre gondolt. Ki is hihette volna, hogy őt, Delphin Györgyöt egy lelkész, aki még rádásul czvegy is volt, kitarhassal És Madeleine . . . hogy is egyezhetett bele! És minél többet gondolt Madeleine-re, annál inkább érezte, hogy mennyire szereti őt.

Es mindez másképp lehetett volna; igen az ő életében sok minden másképp lehetett volna. Worse Jakabra kellett gondolnia, aki elhúzódt tőle. Delphinnel az gyakran esett meg, hogy az emberek nem tartották ki mellette; csak Fanny ragaszkodott hozzá.

Még egyszer megkísérelte, hogy Fanny képét olyan szépségnek, olyan bódítóan szépségnek lássa, amilyennek csak lehet, de ez sehogyan sem sikerült neki. — Madeleine került mindig előtérbe, aztán a lelkész és ezek a kínzó gondolatok újra és újra megrohanták. Nem volt az ő életében semmi tartalom, minden el volt rontva, játszva és végül is annyira megharagudott önmagára, ahogy itt látta magát — minden barát nélkül — hazug viszonyban azokkal, akiket nem szeretett és megvetve attól, akik úgy szeretett.

A köd e közben vékony csíkokban közeledett a tengerpart felé, átsiklott a hullámokon a homok felé, ott vesztegelt egy ideig a deli embernél, aki ott fektült, aztán tovább vonult és megállapult a magas tengerifünel. A szürke fal ott a tenger felett oly magasságra emelkedett, hogy elérte a délutáni napot, el is borította, úgy, hogy egy szempillantás alatt hideg és sötét lett, a köd pedig mindig sürűbben és sürűbben ereszkedett le.

Delphin végigterült a homokon és fejté bal-karjára fektette — a lovaglásról és nehező gondolataitól nagyon ki volt fáradva. A hosszú, fehér szürke hullámzatok ide-oda hömpölyögtek, bodrozódtak, míg nem tompa, egyforma hanggal estek össze.

Delphinnek az a gondolata támadt, hogy milyen kevés is kellene ahhoz, hogy ő ettől az életől, amelyet olyan értékelnekk talált, megszabaduljon; csak a homokon kell lecsuszni, akkor aztán a hullámok megragadják, holttestét majd ide-oda himbálgat és talán bele is viszik messze a tengerbe és valami idegen partra vetik.

Azonban azt is tudta, hogy neki ehhez nincsen bátorsága és ahogy itt fektült és végigpillantott egész életén, nagy kábultságba esett, miáltal a hullámverések az ő kurtá, egyforma dalukat hallatták és a gyöngye osti szellő, amely a ködre következett, megborozgatta.

A vidéknek minden vonala egy nagy szürkeségbe olvadt össze. A köd mind sürűbben közeledett és végképp beborította azt az embert, aki ott fektült a tengerparton. Egészen eltűnt; a tenger előszedte az ő nagy törőruháját és eltörülte. A tengeri köd pedig egész falszerűen húzódt a part felé és az első telekhez jutva, körülövezte és hideget árasztott be a nyitott ablakokon és ajtókon.

De a ködnél is gyorsabban terjedt el a lelkész eljegyzésének a híre az egész városban. Behatolt minden nyíláson és csukott ajtón, betöltötte a házakat a pincétől föl a tetőig, sőt az utcákat is, annyira, hogy meggátolta a közlekedést.

— Hallotta már a nagy újságot?
— Nem! Mi történt?
— Egy eljegyzés.
— — —
— Találja el kérem!
— Hol, ki?
— Garman kisasszony! Már egy órával ezelőtt hallottam . . .

— Hallotta már az újságot?
— Nos, mi az?
— A lelkész völegény lett.
— Lehetetlen.
— Ez aztán nagy meglepetés, ugy-e?
— Igen, de bizony várhattak volna a temetés utáni. Biztosan tudja kérem?
— Hiszen már az aranyüvestől is volt.

— Tudja már az újságot? — És ez így ment folyton-folyvást, háziról-házra. És mikor végre a kimerült város lepihent, bizonyára nem volt egyetlen ember sem, aki legalább is ötször ne hallotta volna már azt az újságot. Rendkívüli idők voltak ezek, tele eseményekkel.

De éppen, amint a piszkos agyagos vízerecske a ragyogó tiszta folyóba torkollik, de aztán is különváltan megmarad sárgásszürke csíkja a folyam vízében, úgy követte éppen a nagy újságot egy másik, csuf kis híresztelés. Mindenüvé követte, mindenütt suttogták, beszéltek, kétségbevonták de újra ismételték.

Ez a híreske abban állott, hogy Martens lelkész parókat visel. Csaknem lehetetlen volt ezt elhinni, de mégis bizonyos volt, mert Rasmussené asszony maga beszélte el.

HUSZONHARMADIK FEJEZET.

Mint minden jó uralkodó, aki uralmát szelid eszközökkel igyekszik megkezdni Morten is engedékenyen hozzájárult ahhoz, hogy Karl Per a halottas kocsiba a két fekete lovat fogja be; másnap aztán levőlik őket.

Az öreg kocsis „gyász-lépés“-re tanította be és három napon át folyton tisztogatta őket; az utolsó éjszakán ottmaradt az istállóban, nehogy lefeküdjenek és bepiszkítsák magukat.

Ezért ragyogtak is úgy, ahogy még sohasem ragyogtak, amikor szombaton délelőtt tizenegy órákor a halottaskocsival Sandsgaard kapuja előtt várakoztak.

Háromféle halottaskocsi volt úgy, hogy — éppen mint ahogyan a vasuton utaznak — első, második vagy harmadik osztályban lehetett a temetőbe kocsizni, hacsak olyan nyomorúságos viszonyok közt nem halt meg valaki, hogy aztán barátainak kellett gyalogszerrel kivinni a temetőbe. — Garman konzul első osztályban utazott angyalfejekkel és ezüst cirádákkal. Karl Per ott ült a fekete menyeyzet alatt és fájdalmasan meg büszkén nézett az ő öreg lovaira.

Mikor a virágokkal és fehér selyemszalagokkal borított koporsót a halottaskocsihoz levitték, ott állt a lépés alján Cordsen leányasszony és mögötte a háznak minden nemesédeje. Cordsen leányasszony kezét keblére téve mélyen meghajolt, mikor elvitték előtte. Aztán fölment szobájába és bezárkózott.

A csukott kocsikban ültek a család nőtagjai és Rikárd bácsi, hogy a szertartásban ott a templomban résztvegyenek. Morten és Gábriel nyitott kocsikban ültek. A cégnek minden munkása és a városból is sokan, akik nem elégedtek meg azzal, hogy a templomtól a sirig menjenek csak, gyalog követték a halottas-kocsit, mikor az elindult. A tavaszi nap ráragyogott az ezüst cirádákra, az angyalfejekre és fénylő lovakra, amelyek ünnepélyesen lépkedtek utolsó, szomorú utjukon.

Úgy fordult, hogy Mariannet is ma kellett volna temetni. Márton megpróbálta, hogy ezt megakadályozza.

De a lelkézi hivatalban azt mondták neki, hogy az ő kedvéért nem tesznek kivételt; és különben is így a legkényelmesebb mindenkinek, minthogy a lelkész amúgy is kint lesz a temetőben. Hiszen csak egyszerű temetés lesz; vagy tarisanak talán halottas beszédet is?

Nem! Neki nem kell halottas beszéd. Így tehát Marianne temetését szombaton tizenkettő és kettő közé tűzték ki.

Kint Anders viskója előtt összegyűlt egy pár hajós, akik Mariannet ismerték, néhány rokon a városból, Robson Tamás, Torpander és a „fali állat“.

Anders nem volt jelen. Nem használt semmi rábeszélés, ő a ház főnökét kísérte ki.

Marianne kíséretében nem volt halottásirat. A fiatal hajósok gyorsan lépkedtek a koporsóval. Ezért aztán éppen abban a pillanatban értek a városba, amikor a konzul holttestét a templomba vitték be.

Hát az mégse járja, hogy ő előtte tegyék meg az utat, amely a templomtól ki egészen a Garman konzul sírjág zöld levelekkel, spanyol orgonával és aranyporral volt telehintve. Nem volt mit tenni, várni kellett, amíg a templomban készen lesznek.

Letették a koporsót egy udvarnak a kölép-esőjére; nagyon meleg volt ünneplő ruhában halottat vinni és sokan levetették a kabátjukat, hogy lehűtsék magukat.

Az utcának a másik oldalán „Bor és sör eladás“ volt; voltak néhányan, akiknek kedvük és pénzük lett volna egy ital sörre; de talán ez mégse illott.

Az emberek ott álldogáltak suttogva és ide-oda forgatták szájukat a dólányt; kiszáradt a torkuk és még mindig nem végeztek a templomban. A kocsa aajtja nyitva volt, korszó állott az asztalon és hűvös, milyen is lehetett ott lent; az utca üres volt, mindenki a temetőbe tódult; egyikük átszaladt az utcán és besurrant még kettő utána.

Veszedelemes kezdett lenni a helyzet, az egész gyászmenet, mintha követni akarta volna őket. De Tom Robson odament hozzájuk és a legidősebbnek a kezébe nyomott egy ötkoronásat. — Ezt elihajátok, de csak kettő menjen be mindig egyszerre.

Ezt a kikötést dörmögés nélkül fogadták el, és egész idő alatt szép rendben, sorjában ment a dolog; az ötkoronás pénzéből sok korszó sör futja.

Márton és Tom Robson tartotta magát „a fali állat“ soká állott ellent, végre mégis megadta magát.

Torpander Károly János ott ült az udvar egyik sarkában és mereven bámulta a koporsót. Rimádkodására a halott mellé tették a selyem zsebkendőt és a koporsó födelén ott fektült egy bokréta, amelyet három koronáért vásárolt. Különben elég üres volt a koporsó.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Don Quijote.

I.

Mint rövidruhás csitri lányka,
Én nem szerettem a mesét.
De olvastam mohó gyönyörrel
A don Quijote történetét! . . .

Ó dőre álmok hős lovagja!
Rajtad boh sokszor neveték! . . .
Gyerekefjémmel úgy kacagtam,
A don Quijote történetét! . . .

A rövidruhás csitri lányka . . .
A kacagás feledve rég. —
Már nem kacagom — megsiratom!
A don Quijote történetét! . . .

Ó mert sorsában az enyémre,
A magaméra ismerék!
— Azért siratom égő könyvel
A don Quijote történetét! . . .

II.

Egy a mi sorsunk! — Különség csak az,
Hogy rád spanyol ég két színe mosolygott
S útmentin álló, bologátó fákral
A szél utadra virág-felhőt hordott . . .

.. Milyen én járok, meredek a pálya,
.. És felhők gyűlnék az ég peremén . . .
.. Törtelen úton megyek én előre
S parancsok ága nem hajlik felém! . . .

Miklós Jutka.

† **A svéd király és a botanikus.** Kedves anekdotát elevenít fel II. Oszkár svéd királyról hetvenötödik születésnapja alkalmából a *Gauleis*. Gustave Bonnier francia botanikus Svédországban utazgatott és e közben természetesen Stockholmban is megfordult. A svéd főváros környékén is szorgalmasan botanizált és egy ilyen alkalommal valami utkanyarulatnál egy másik növénygyűjtő ural találkozott, akit a felesége egy számaron ilve követett. A két botanikus hamar összeharatózott és pompásan telt az idő. Mikor a reggeli ideje elérkezett, így szólt a francia botanikus: — Nem ismer itt a környéken valami kocsmat? — Hiszen ez fölösleges, — szólt a másik, — mivelünk is reggelizhet.

Bonnier elfogadta az ajánlatot és elindultak, egyszerre csak a svéd király palotája elé érkeztek. Az ismeretlen ur szó nélkül kinyitotta a kaput, betesseltette vendégét és mosolyogva így szólt a bámuló Bonnierhez:

— Csak bátran, már csak itt fogadhatom önt, nem tehetek róla, mert én vagyok a svéd király.

Bonnier egyébként pompásan érezte magát, mert másról sem beszélt a király az egész reggeli alatt, csak a botanikáról.

† **Sürgöny a holdból.** A jó öreg amerikaiakat ugyancsak lefőzte a reklámszínalásban egy *kopenhági* kereskedő. A napokban ugyanis ugyiszólván az összes dán újságokban egy hír jelent meg az alábbi sokatmondó alcímekkel:

Világrendítő szentáció!
Korszakot alkotó sürgöny a mezőkői Popokatepell-obszervatóriumából!

Összeköttetés a hold és föld között!
Optikai sürgöny a hold lakóitól stb.

Maga a közlemény a következőképpen hangzik: Tegnap délelőtt 9 óra 16 perc óta (amerikai idő) már nem földünk az egyetlen emberek által lakott világot. Flammarion Camille logmerészebb fantáziája beigazodott. A hold lakói optikai sürgönyök útján érintkezésbe léptek a föld lakóival. Ennek jelentősége ma még kiszámíthatatlan, de annyi már is bizonyos, hogy számtalan újítást fog eredményezni. Bizony feltehetjük most már, hogy nemcsak a holdban, hanem a többi égitestben, mint például a Marson és Vénuson is vannak emberek. Mint már említettük, tegnap délelőtt 9 óra 15 percek észlelték az holdból érkező első optikai sürgönyt. Hala Don Emanuel Comez del Alpsz arco spanyol csillagásznak, ki a 93,000 láb magas Popokatepell nevű kégett vulkán tetején levő obszervatóriumából fogta fel a sürgönyt. Comez már évek hosszu sora óta kísérletezett, hogy az általa összeállított és különböző színű geometriai ábrák, nemkülönben az obszervatórium erős villámgyújtó készülékének segítségével jelkeltse a holdlakók figyelmét. Ime, nem doigozott hiába. Megjött a válasz a holdból. A holdlakók elinte szinte geometriai ábrákkal válaszoltak. lassan-lassan azonban, eddig még megjelíthetetlen betűkkel válaszoltak, míg végre a mai napon a következő sürgöny érkezett:

MRUT-JALOKJN NED NEBAH RIW
EG-EFFAK SDRAAGSLAD DNU
EGUA MI TFEAHCS

A közlemény azzal végződik, hogy további részletek minézideig még nem érkeztek. Elképzelhetjük a jó kopenhági kereskedő megrökönyödését e hír olvasására. A csudálkozás azonban nem sokáig tartott mert a

legtöbbsen azonnal csalafintaságot sejtettek a dologban és addig forgatták meg olvasgatták az érthetetlen táviratot, amíg jobbról-balra kezdtek silabizálni és akkor azután kisült a felette ügyes reklám. A távirat ugyanis jobbról-balra olvasva magyar fordításban így hangzik:

Szemünk előtt van a Nikolaisturm és Ealsgaard-féle kávéüzlet.

A legmulatságosabb a dologban az, hogy egy külvárosi plébános a reggeli mise előtt beszédet intézett híveibe, amelyben ezt a csodát mint isten különös kegyelmét ismertetette. Amidőn azonban az egyik dán atyafi, aki már rájött a dolog nyitjára tele szájjal elkiáltotta a sürgöny valódi értelmét, olyan hahota keletkezett, hogy csak úgy zengett bele a templom, de hogy a plébános is nevetett e, arról nem szól a tudósítás.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

S. H. Budapest. Azt kérdezi ön, hogy „a társadalomban melyik nőnek van becsületszava? Mind-egyiknek, akinek joga van a tisztességes társasletben résztvenni. Csak hogy a hölgyek rendszerint nem nagyon hajgálnak a becsületszavukkal, ellentétben a férfiak egy részével, akiknek meg majdnem szünetlenül ott fityeg a nyelvükön a becsületszóra való örökös hivatkozás, abban az arányban, amiképpen káromkodni szoktak. Ahogyan pedig nőnek nincs szüksége a káromkodás nagyon durva szokásának a gyakorlására, mert akármilyen felháborodott indulatát is ki tudja fejezni szelidebb módon és formában mint a férfiember, azonképpen nincsen szüksége a becsületszavának hánytorgatására sem, mert a maga igazának elhitésé: finomabb nyomatékkal is képes elérni. A becsületszóval való erősítést, férfiak két irányban szokták használni, még pedig annak bizonyítására, hogy az, amit mondtak, állítottak, föltétlenül szent és való igaz, arra mérget lehet venni; másodsorban pedig, hogy amit valakinek ígérnek, azt a mondot időre hialós pontos-szóval teljesíteni fogják. Mindkét esetben az igazmondás a lényege a fogadkozásnak, mely a magánérinkezésben olykor a hivatalos életben is, az eskü szentségével bír. Bizony mikor valakitől a becsületszavát kívánjuk, annak már olyasféle gyanusága van, mintha költve hinnék a komának; az egyszerű pusztá szavában nem bízunk. Hát ez már ugy-e nagy sértés lenne egy tisztességes nővel szemben. Ha egy nő komoly dologban komolyan azt mondja, hogy így van, vagy így lesz: azt kötelességünk neki elhinni, vagy legalább is mutatunk kell, hogy elhiszük. Ha mégis nem így van, vagy nem úgy lesz, amint állította, akkor óságsága csak tévedett, még abban az esetben is, ha véletlenül tréfából, megszokásból vagy nyegleségből a becsületszavával erősítette a maga igazát. Ránézve a becsületszó szilv-magján való elsiklás nem jár azokkal a következményekkel, amik a férfiakat ilyen esetekben sokszor végzetes helyzetekbe sodorhatják. Persze mindez csak azokra a körökre vonatkozik, amelyekben a becsületszót szentségnek tartják és ilyenül is használják. Mert bizony a nép zöme — tehát számra nézve a legtöbb ember — nem igen szokott becsületszóval fogadkozni valamire. Parasztember legtöbb elátkozódik ilyen esetben, például „Sohase lássam többé az Isten napját, ha ez nem igaz!” Vagy eképpen bizonyít: „Olyan igaz, mint ahogy egy Isten van az égben. Az élettemmel felelek érte, hogy ezt vagy azt megeseleksem!” Bár néha, negatív formában, ő is bivatozik a becsülete mikor azt mondja: „Ne legyen becsületes nevem ha ezt vagy azt elmulasztom.” Vagyis a becsületszóval való bizonyítás már valamennyire az uriember előjoga és olykor hátránya, mint a párba. De ugy-e, hogy hölgyek nem szoktak párbaújni. pláne férfiakkal? Nohát. . . A tőbbiről már elmélkedjék önmaga, ahogy tud és ahogy jól esik. Még csak egyet és ez az, hogy a becsületszó kötelessége alól nagyon sok esetben van feloldás előlegesen vagy utólagosan.

M. M. Sorából kibúg a fájdalom: ez erős egyéniségre vall. Formaérzék is nyilatkozik meg írásában prózájában van rhytmus, képei szinesek és melegek. Talentuma tehát van. Mit olvasson? Mindent és semmit. Egy kis Píntaroh, egy kis Shakespeare, sok Arany János, sok Petőfi, aztán Mikos Kelemen, Eötvös Károly, Carlyle és Macaulay essayi. Ez s ó-rakoztatni fogja és csiszolni egyéniségét. A idődolog, hogy magáról írjon eleinte, aztan magából. Ez az utviszi fel ama hegyre azokat, akiknek tehetség szunynyad a lelkében.

S. S. Szolnok. A hadkiegészítő parancsnokságnál jelentkeztek. — **S. H. Sárkeresztúr.** A pesti izraelita hitközség irodájától (VII. Síp-utca 12.) kérje el az alapítványi kirt pályázat szövegét. — **Szatmári előzetes.** 1. A Szerkesztő-párthoz tartozik. 2. U-

leti titok. 3. Orvos a megmondhatója. — **H. O.** Szegénységi bizonyítványra nincs szükség. A kérvényt egykoronás bélyeggel kell ellátni. — **K-sz. Buda-pest.** A hivatalos órák alatt a kiadóhivatal rendelkezésére bocsátja bekötött példányait, ezekből kikér-resheti. — **J. S. Füzöl.** Levonható, sőt minden más követelést megelőz. — **L. Gy. (Felsőerdősor).** Okos, jó kommentár. Alkalmadtán felhasználjuk. — **K. Miklós.** Készítessen hiteles másolatot az érettségi bizonyítványáról s ezt mennél előbb nyújtsa be tavalyi folyamodása pótlásaképpen. A kedvezmény érvénye tekintetében egy pillanatra se kell kitérkedésben lennie, hiszen az ezredirodában eldöntik a kérdést, ha oda telárad. — **K. A. Tata.** Október 1-én vonulnak be, ettől a naptól számít a szolgálati idő. — **F. L. Szentos.** Helyzetének és körülményeinek részlete ismertetésével, felesége betegségét tanúsító orvosi bizonyítványával felszerelten adjon be sürgős kérvényt fölmentése érdekében a törvényszéki elnökhöz, aki egyszerűen a pótesküdtet rendeli be, ha idejkorán intézkedhetik. — **H. J. Ugra.** Köszönjük, el vagyunk látva. — **R. G.** A választói jogosultság kellei között felsorolt cenzus többé; szabad királyi és rendezett tanácsú városokban választói joggal bírnak, akik földbírtokra 16 forint tiszta jövedelem után vannak földadóval megróva; választói joggal bírnak azok is, kik az 1868. évi XXVI. törvények szeriat első osztályú jövedelmi adó alá eső, legalább 210 korona évi jövedelem, vagy másodosztályú jövedelmi adó alá eső, legalább 1400 korona évi jövedelem, továbbá azon állami, törvényhatósági és községi tisztviselők, kik másodosztályú jövedelmi adó alá eső, legalább 1000 korona évi jövedelem után fizetnek jövedelmi adót. 2. A szakminiszterek fizetése évi 24,000 korona. — **Szegedi olvasó.** Bármelyik zeneműkereskedőnél. **B. J. Nagy-Peteske.** Fölveszi. Ha fűtésre pályázik, az üzletvezetőéhez adja be kérvényét. — **Gy. Sz. Sopron.** Sruske Novosti: Lónyay-utca 12. szám. — **Semper idem.** Kedves, de hosszú és sok helyütt banális. — **P. J.** Meleg szívvel, bá osan, egyszerűen talál megirt történet de hiányzik belőle az éret iróművészet. — **274268 számú előzetes.** Kereskedelmi iskolai érettségivel csak kereskedelmi iskolai tanárnak mehet. Ha gimnáziumi érettségit akar tenni az igazgatóság által megjelölendő tantárgyakból, amelyek a felsőbb négy osztály a anvagából valók. Ezután rendes osztályvizsga kövekezik a nyolcadik osztályból, végül az írásbeli és szóbeli érettségi. — **V. Y. Bercsike.** Aisók jobbak. — **B. J. Szekszárd.** H. P.: Budapest, Andrássy-út 93. szám. — **Aszóci előzetes.** A kérdézet az igazságügyminiszterium első ügyosztályának főnöke. Az igazságügy miniszterium az Országház-térven van a földmívelésügyi miniszterium palotájában. — **Uj előzetes.** A gyorsírói tantolyamok ügyében Bódogh János postafőosztárnak írjon (Budapest, József-körút 69). — **Gy. M. (88)** A lehető legakonkrétebb ügyeket érinti nyolc kérdése. Lehetetlen ezeket kivonatos ismertetés alapján elemelőleg eldönteni. A saját érdekében cselekszik, ha ügyvédek teraszti elő a dolog. — **F. M. Nagy-Almás.** Üzlete megkezdésével cégét a törvényszéknek jegyeztesse be. A cégbejegyzés szóval is kérhető. A kérvényhez melléklendő az iparigazolvány. Nagykorúsítatló nem kell magát, hiszen, amint velőben ír, a 1878. ban született, tehát nagykoru.

KÖZGAZDASÁG

Dologtevés.

Budapest, január 25.

(a.) A szatmári program végrehajtása megkezdődött. A dolgozó Hieronymi erősen hozzáállott, hogy a beszélő Hieronymi súlyos obligóját lebonyolítsa. Mert az a programmbeszéd olyan terhes adóssal volt, amelyet becsülettel csak igazán nagy-méretű munka árán lehet beváltani. A kereskedelmi miniszter kesznek odaállította államférfi multját és egyéniségét, amely merő hasznos realitás, esupa valóságos érték. Aki ezeket lekötötte, annak ugyancsak iparkodnia kell, hogy zálogát megmentsse és hitelezőjét teljesen kielégítse. A közvélemény szivesen hitelezett Hieronymi Károlynak és Hieronymi, becsületes adós módjára, aki feltű a vesztienivalóját és visszarad attól, hogy hitelezőjének kárára gazdagodjék, sietvését, hogy előteremtse hitelpapirosának a teljes fedezetét.

Az első részletet máris látjuk. Szükszavu híradásból megtudjuk, hogy az országos ipartanács újjászervezését befejezték, a tanács tagjait kineveztek, sőt már munkát is jelöltek ki számukra. Ez az új ipartanács alaposan fog különbözni minden néven nevezendő reprezentáló testülettől, amely csak arra való, hogy tagjai bizonyos tanácsosi címekkel és ezzel járó előnyökkel ékeskedjenek. Olyan testület lesz ez, amely rendszeresen és állandóan dolgozik. Kilenc tagu előkészítő bizottsága, élén *Wekerle* Sándorral, minden héten ülésezni fog és állandó, benső érintkezésben lesz a miniszterium iparfejlesztő szakosztályával. Valóságos, eszelekvő részt fog venni a kormány iparpolitikájában, még pedig nemcsak a nagy, általános, elvi kérdések megvitatásában, hanem minden fontosabb kormányzati kérdés megoldásában is. Így az állami szubvenciók mind oda fognak kerülni a bizottság elé, közvetlen, szóbeli tárgyalásra, ugy, hogy ez a bizottság valóságos unikum lesz. Mert először is ez lesz az első olyan bizottság, amely a gyakorlati élet és a

kormányzat, az érdekelt körök és a végrehajtó hatalom között folytonos, szerves kapcsolatot terem...

Olyan egyszerű, így elmondva az egész, hogy szinte csodálkozik az ember, miérthogy eddig meg nem csinálták? Miért? Mert nagyon egyszerű.

Az újjászervezett ipartanács készen kap egy nagy, részletesen kidolgozott iparfejlesztő programot, amely nem évekre, hanem évtizedekre szól.

Ez adja Hieronymi első részletfizetésül az 6 adósságlelő. Most már fokozott bizalommal várjuk a többi.

Gazdasági hírek. Nemrég emlékeztünk meg arról, hogy a magyar liszt utóbbi időben mily nagy mérvben árasztja el az osztrák fogyasztó-piacokat...

Az Országos Iparügyintézet kis- és kézműipari szakosztálya ma Thek Endre előktele alatt ülést tartott. Gelléri Mór igazgató előadta az iparörvény módosításáról szerzett értesüléseit.

Vasutak bevétele. Az Osztrák-magyar államvasutársaság bevétele 1,861.181 korona (- 82.883 korona). A Délvaspálya-társaság bevétele 2,510.862 korona (+ 144.134 korona).

Kongó kereskedelme és a magyar kivétel. Pinter Lajos, a kereskedelemügyi miniszterium tudósítója a Kongó államokban február 4-én este 7 órakor a Magyar Kereskedelmi Csarnokban Kongó kereskedelme és a magyar kivétel címen előadást tart.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti be: Hirschfeld Armin kereskedő Német-Márók, Drach Jónás szabó Budapest, Marton Salamon kereskedő Szilágy-Somlyó.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárlói részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 280 darab juh. --- kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürű 44 l-től --- 1.0 l-ig, kivételesen 1. --- kg.-ként, (vagy 38. --- k.-tól 47.50 k.-ig páronként), középmínőségű ürű --- l-től --- l-ig, kivételesen --- l, kg.-ként, vagy --- k.-tól --- k.-ig páronként, kosokért --- l-től --- l-ig, kivételesen --- l-től --- l-ig, vagy 30. --- k.-tól --- k.-ig, középmínőségű gnyapjas --- l-től --- l-ig, kivételesen --- l, kg.-ként, vagy --- k.-tól --- k.-ig páronként, kosok legjobb minőségű...

--- állérig, páronként --- korona, kivételesen --- korona, rackajuhok --- állérig, páronként --- korona, szerbiai juhok páronként --- korona, romániai juhok páronként --- korona, anyajuhokért --- fl. kg-ig (--- K.-ig páronként), kislejtett juhokért --- állérig kg-ig (--- korona páronként) kecskék --- korona páronként. --- A csekély felhajtás folytán az üzlet nem fejlődhetett.

Sertés-konzumvásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) Január 25-én. Felhajtás: Zsirterés, egy minte Öreg I. rendű --- kilogrammon felül --- darab, II. rendű 280 --- 350 kilogrammig --- darab, kanló --- darab, silány --- darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül --- darab, közép 230 --- 300 kilogrammig --- darab, könnyű 220 kilogrammig --- darab, süldő --- darab, malac --- kilogrammig --- darab. Összesen --- darab. Hussterés egy minte: nehéz 300 kilogrammon felül --- darab, könnyű 260 --- 300 kilogrammig --- darab, süldő --- darab, malac 40 kilogrammig --- darab. Összesen --- darab. Felhajtás összege 72 darab, 24 darab süldő, 24 darab malac, 24 darab süldő, 24 darab süldő. Maradvány 80 darab, 22 darab süldő. A vásár árnyzata éltnek. Az árak változódnak. --- Következő árak jegyzetelték: Zsirterés: Öreg I. r. 350 kg.-on felül 98 --- 100 állérig, II. rendű 280 --- 350 kilogrammig --- állérig, selejtett --- állérig, silány 92 --- 94 állérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 100 --- 103 állérig, fiatal közép 230 --- 300 kilogrammig 96 --- 102 állérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 88 --- 96 állérig, süldő 92 --- állérig, malac --- állérig. Hussterés: Nehéz 300 kilogrammon felül --- állérig, könnyű --- kilogrammig --- állérig, süldő --- állérig, malac 40 kilogrammig --- állérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszuliban.

Bécsi vágómarhavásár. Január 25. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásároszobákban ma megtartott vesztéggári vágómarhavásárra felhajtott 2692 darab magyar 378 darab galicai, --- darab bukovinai, 601 darab németországi szarvasmarha.

Jegyzések: kilogrammonként élőszuliban. magyar hízóőrök I. rendű minőségű 72 --- 76 állérig, kiv. 80 állérig, II. minőségű 64 --- 71 állérig, kiv. --- l., III. minőségű 52 --- 62 f., galicai hízóőrök I. minőségű 76 --- 80 állérig, kivételesen --- állérig, II. minőségű 68 --- 74 állérig, III. minőségű 62 --- 67 állérig; német hízóőrök I. minőségű 78 --- 86 f., kivételesen 89 --- f., II. minőségű 70 --- 77 f., III. minőségű 60 --- 69 állérig. Legelő ökrök --- állérig, paraszt ökrök 50 --- 66 állérig, levagott ökrök --- állérig. Bika 54. --- 72. --- K., tehén 62 --- 68 korona, kivételesen 71 korona, bivaly 40 --- 50 korona. Az árak méremászáknak, élőszuliban értendők, fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, január 26.

Korlátozott vételkedv következtében csak 7000 métermáza buza került a forgalomba, változatlan árakkal.

Más gabonafajtákban mérsékelt forgalom mellett szintén nem változtak az árak. Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 79 1/2 k. 8 K. 12 1/2 f., 500 mm. 79 3/4 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 55 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 27 1/2 f., 200 mm. 78 1/2 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 1.0 mm. 76 k. 7 K. 95 f.

Fehérmegyei: 200 mm. 77 k. 8 K. 05 f. Fesztmegyevidéki: 100 mm. 79 1/2 k. 8 K. 30 f., ab Budára 150 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 700 mm. 79 3/4 k. 8 K. 15 f., 800 mm. 79 3/4 k. 8 K. 12 1/2 f., 1000 mm. 79 k. 8 K. 17 1/2 f., 400 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 180 mm. 77 1/2 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 76 1/2 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 65 (hibás).

Budai: 300 mm. 76 1/2 k. 7 K. 90 f. Bácskai: 200 mm. 77 1/2 k. 8 K. 15 f. ab Budára. 100 mm. 76 1/2 k. 7 K. 65 f.

Raktárár: 1900 mm. 79 k. 8 K. 20 f. Mina három hónapra. Rozs: 360 mm. 6 K. 40 f., paritásra. Árpa: 100 mm. 5 K. 75 f., 800 mm. 5 K. 70 f., 200 mm. 5 K. 60 f., 100 mm. 5 K. 50 f.

Tengeri: 300 mm. 5 K. 02 1/2 f. Vörösheve: 35 mm. 61 K. --- f. Készpenzárak mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként. --- A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kilos, K.-tól, K.-ig, Kilos, K.-tól, K.-ig. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Bácsalmási, Bácsalmási.

Table with columns: Zsír gabonafajták, Kilos, K.-tól, K.-ig, Kilogramm ára, K.-tól, K.-ig. Rows include Rozs, Árpa, Káposzta, Zab, Tengeri, Repce.

A határidőszlet folyamán a következő kitételek történtek:

Table with columns: Határidőszlet, Ár. Rows include Áprilisi buza 1904., Októberi buza 1904., Áprilisi rozs 1904., Októberi rozs 1904., Áprilisi zab 1904., Májusi tengeri 1904.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Záróárak, Ár. Rows include Áprilisi buza 1904., Októberi buza 1904., Áprilisi rozs 1904., Májusi tengeri 1904., Áprilisi zab 1904., Májusi tengeri 1904., Répece augusztusra 1904.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with columns: Záróárak, Ár. Rows include Áprilisi buza 1904., Októberi buza 1904., Áprilisi rozs 1904., Áprilisi zab 1904., Májusi tengeri 1904.

A budapesti értéktőzsde.

Kedvetlen hangulat mellett ma is korlátozott volt a forgalom. Londoni kedvezőtlen hírekre és a küszöbön álló ultimóprolongáción az értékek csökkentek. Az általános forgalom nyugodt maradt.

A helyi értékek piacán tartott volt az irányzat. Kereskedelmi bank-részvény a kereslet tárgya volt.

Értéktőzsde: Üzletetlen. Osztrák Hitelrészvény 675.50 --- 676.50. Magyar Hitelrészvény 768. --- 769.25. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 679. --- 768.50 korona.

A déli tőzsde. Bányádt. A következő értékekben volt forgalom: Osztrák Hitelrészvény 675.50 --- 676.50. Magyar Hitelbank részvény 768.50 --- 767.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 674. --- 672.50. Déli vasut 58. --- R. mamurányi vasúti részvény 484.50 --- 484. --- 494.50. Magyar leszámított bank részvény 460. --- Jelzálogbank 518.50 --- 518. --- Közüti vasp. részvény 587.50. Városi villamos vasut részvény 328.50 --- 328. --- 323.50. Magyar koronajáradék 99. --- korona.

A helyi értékek piaca tartott. Kötöttelt: Magyar Kereskedelmi részvénytársaság 2870 --- 2873. Első Budapesti Gőzmalom részvénytársaság 1285. --- Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság 340. --- korona.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 5. --- 6. --- korona. 8 napra 12 --- 14 korona, 1904. február végére 25 --- 27 korona.

1/4 órákor zárul: Osztrák Hitelrészvény 673.25. Magyar hitelbank részvény 766.50. Leszámított bank részvény 460. --- Rimamurányi vasúti részvény 434. --- Osztrák-magyar államvasuti részvény 672. --- Közüti vasut részvény 687.60. Városi villamos vasut részvény 328.50 korona.

A hivatalos záratok a következők voltak:

Table with columns: Államadósság, Pénz, Ár. Rows include a) Magyar államadósság, b) Osztrák államadósság, c) Idegen államadósságok, d) Egyéb nyilvános kölcsönök.

Bányák és téglagyárak.

Table with columns: Társaság, Ár. Rows include Bpest-szentlőrinc téglagyár r.-t., Egyesült téglagyár-cement-gyár, Eszékgyárfalva téglagyár, Kőszegi téglagyár, Felsőmagyarország téglagyár, Bányászati és kohászati társaság, Kőszegi téglagyár, Kis-Szebeni gránit-részvénytársaság, Kőbányai gőztéglagyár társaság.

Biztosító-társaságok.

Table with columns: Társaság, Ár. Rows include Bécsi biztosító társaság, Bécsi élet-és járárdéki társaság, Első magyar életbiztosító társaság, Pannónia biztosító társaság.

Bankok.

Table with columns for bank names (e.g., Magyar kereskedelmi, Angol-osztrák) and their respective exchange rates.

Takarékpénztárak.

Table listing savings banks (e.g., Budapesti, Magyar) and their financial details.

Külföldi vállalatok részvényei.

Table listing foreign company shares (e.g., Aliai, Budapesti ill. vilámségi) and their market values.

Vasúti és gépjármű-részvények.

Table listing railway and vehicle shares (e.g., Elő m. gazd. gépjármű) and their market values.

Malmok.

Table listing mill shares (e.g., Concordia-malom, Erőssépezi-malom) and their market values.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets (e.g., Bazilika-sorsjegy, Ungvári osztr. felülbéljegy) and their market values.

Közlekedési vállalatok részvényei.

Table listing transportation company shares (e.g., Adriai m. tengerhaj., Budapesti közúti) and their market values.

Pénznekem.

Table listing financial instruments (e.g., Magyar vagy osztrák arany, Német bírói) and their market values.

Könyvnyomdai részvények.

Table listing printing house shares (e.g., Athenaeum, Franklin-Társaság) and their market values.

Váltóárnyakok.

Table listing exchange rates for various locations (e.g., Amsterdam, London, New York).

A budapesti terménytözsde.

Text describing the Budapest commodity market, including prices for wheat, corn, and other goods, and mentioning the market's activity.

A bécsi értéktözsde.

Text describing the Vienna stock market, mentioning the exchange rate of the Hungarian crown and the market's overall performance.

Text discussing the market's reaction to the Austro-Hungarian alliance and the impact on the stock market.

Text mentioning the market's recovery and the impact of the Austro-Hungarian alliance on the stock market.

Text discussing the market's reaction to the Austro-Hungarian alliance and the impact on the stock market.

Text discussing the market's reaction to the Austro-Hungarian alliance and the impact on the stock market.

Text discussing the market's reaction to the Austro-Hungarian alliance and the impact on the stock market.

Külföldi értéktözsde.

Text describing the foreign stock market, mentioning the exchange rate of the Hungarian crown and the market's overall performance.

Text discussing the market's reaction to the Austro-Hungarian alliance and the impact on the stock market.

Text discussing the market's reaction to the Austro-Hungarian alliance and the impact on the stock market.

Text discussing the market's reaction to the Austro-Hungarian alliance and the impact on the stock market.

Text discussing the market's reaction to the Austro-Hungarian alliance and the impact on the stock market.

Text discussing the market's reaction to the Austro-Hungarian alliance and the impact on the stock market.

Frankfurt, január 25. (A Budapesti Napló tudósításának tájékoztatója) Aranyamk január. Kés forogalom Osztrák hitelrészvény 212.50 Német bank —, Disconto 193.60 Berlini kereskedelmi bank —, Geisenkircheni —, Harpeni 205 —, Laura-kohó 235.70, Olasz jzáradék —, Hibernia 205.60. Az irányzat csendes.

Budapest-köbányai részteskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 25. A szerkesztés: A nyargaz: élnék. A Haszti szerkesztés: A nyargaz: élnék. A Haszti szerkesztés: A nyargaz: élnék. A Haszti szerkesztés: A nyargaz: élnék.

Szerkesztés szám 1904. január 23. napján volt készlet 21.379 darab. — 1904. január 24. napján felmért 1302 darab. — 1904. január 24. napján eszaktelt 687 darab. 1904. január hó 25. napjára maradt készletben 21.994 darab.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Január 25. —

Table titled 'Állomások' showing weather observations for various locations (e.g., Akna-Szalánia, Szatmár) including temperature, wind, and precipitation data.

Jelek magyarázata: K. = kelet, Ny. = nyugat, D. = dél, É. = észak, A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, * = eső, * = hó, ≡ = köd, < = vihar.

Hazánkban gyenge vagy mérsékelt fagy mellett az idő főleg a nyugati részekben és az Alföldön ködös. Némi havazás Keleten fordult elő.

A fagyos nyomas centruma délkelet felé mozdult és Északnyugaton sülyedt a levegőnyomás.

Európa időjárásának száraz jellege megmaradt és a hőmérséklet számbahatárolt Délnyugaton emelkedett, egyébütt pedig alig változott.

Küldés: Lassú hőemeléssel túlnyomóan száraz idő várható, helyenként köddel.

Kivonat a hivatalos lapból.

Január 25. — Kincsezés. A m. kir. földművelésügyi miniszter Hübsch Kálmán és Moravetz Zsigmond okleveles építészeket a gazdasági műszaki hivatali tisztai személyzetnek létesítendő ideiglenes minőségű fizetésű k. kir. segédmérnökök, a m. kir. pénzügyminiszter Brust Adolf igazgolványos katonai altisztet a budapesti m. kir. bányakapitányához segédített, — a pozsonyi kir. törvényszék elnöke Simon István posta-és távírádó k. szolgálatot a pancsovai kir. törvényszékhez ill- ad osztályú hivataloslag, — a szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság Szász István tolnavármegyei hivataloslag a melé reudtel számvevőszékhely hivataloslag kinevezte.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1904. január hó 26-án.

Fidelio.

Nagy opera 2 felvonásban. Zenéjét szerz. Beethoven Lajos. Szövegét írta Treischke. Fordította Lengel. Személyek:

Fernando	Takács	Jacquino, kapus	Gábor
Pisarro	Ney D.	1-ső fogoly	Juhász
Florestán	Anthes	2-ik	Ney B.
Leonora	Vasquezóné	1-ső tiszt	Zolnay
Rocco	Szendrői	2-ik	Fodor
Marcellina	Szojyer		

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. január hó 26-án.

Sötétség.

Színmű 4 felvonásban. Írta Rutkai György.

Személyek:

Váry Kálmán	Szacsavay Vera	Ligeti Gyenes
Clementine	Helvey Erdősi László	Gyenes Gál
Emma	Török István G.	Jászai M.
Andor	Dezso Istványé	Jászai M.
Rudas József	Gabányi István Lajos	Mihályfi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. január hó 26-án.

Először:

A mormota.

Bóhozát 3 felvonásban. Írta Mars és Xanrof. Fordította Kürthy Emil.

Személyek:

Canibel	Góth	Cesarine	Nógrády
Diane	Varsányi	Lebarjol	Tanay
Dubar	Tapolczai	Glacis	Szerémy
Aurélió	Gazzi	Chermette	Sarkadi
Méraudet	Balassa	Pasiphae	Nikó

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. január hó 26-án.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királyné	Krecsányi	Táncmester	Ujvári
György, fia	Komlósy	Tom bátya	Delli
Viktória	Balázs	Annie, lánya	Harmath
Lancaster	Raskó	Plumpudding	Nyárai
Pompouin	Kovács M.	Gipsy	Kiss M.
Hopmester	Solymosi	Pickwick	Némédi

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. január hó 26-án.

Sherry.

Operett 3 felvonásban. Írta Ordonneau. Fordította Rutkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzette Félix Hugó.

Személyek:

Mac Sherry	Tollagi	Pepita	Szentgyörgyi
Jane	Kornai	Leonardy	Szabó
Anatol	Ráthonyi	Auricia	Sziklai
Mistungrotte	Zöldi E.	Katalin	Tomcsányi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. január hó 26-án.

A fecskék.

Operett 3 felvonásban. Szövegét egy francia vígjátékból írta Pásztor Árpád, zenéje Konti József-től.

Személyek:

V. Fülöp	Thury	Údvarmester	Gabányi
Roger vicomte	Vécsey	Zárda főnök	Erdői B.
Duboulois	Papp M.	Tézfőtörzt	Oláh
Amelie	Szamosi	Jeroszlevina	Magay
Louison	Fedák	Hánagyó	Cseh
Raton	Ferenyzy	A jegyző	Szomori

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1904. január hó 26-án.

A modern asszony.

Írta Ráth István.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Nevelőnőket német, francia, nyelvi és szövegismerettel, német és francia bonnekat, gyermekneveléssel, nevelőket, korrepetitorokat leglétszámteresebbben által és helyen Laptócs József előnyöz. irodáján VII., Mátyás-körút 17. II. em. 23. Orczy-féle ház.

Legjobb Legjobb Legolcsóbb PAP lan PAP lan PAP lan

1 kasszaáltható vaságy 3 db	frt	1 acél sodrony Ágybotót	frt
1 kirehöz matraca	10.-	1 tengerifü matraca	4.50
1 rouge paplan	2.50	1 afrique	5.-
1 cashmir prima	2.80	1 jász	3.50
1 eszlin	3.40	1 ablak köper függöny	3.-
1 atlasz cashmir	3.80	1 tunis	1.50
1 fodroz atlasz paplan	8.50	3 ágyló, gyapjú	5.50
1 fodroz selyem ál. papl. 13.50	1.80	1 ágyló, szalaterlő bouret	5.50
1 jó váston paplan lepedő	2.-	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 ágyló	1.50	1 ágyló	5.30
1 faneli ágylókaró pokróc	2.50	1 ágylóke I.	0.85
1 ágyló	5.50	1 tapaszty Ágyelőkő	1.50
1 ill. pokróc	1.60	1 mtr. jó futószőnyeg	49
1 szep. fal szőnyeg	4.60	1 " " mintázott	75
	7.50		

GIEHNER JÁNOS gyalon, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám. Árjegyzéket kívánunk ingyen és bérmentve küldök. Vízkezi megrendelések postai úton eszközölhetők, nem tartozik árak kísérődíjainak, vagy a pénz visszafizetése.

FÉLMILLIÓ

korona nyerhető az alanti 7 db. sorsjeggyel
Évenként 12 húzás.
3 darab Jászai-sorsjegy
1 " Bazilika sorsjegy
1 " Magyar vörös kereszt-sorsjegy
1 " Olasz vörös kereszt-sorsjegy
1 " Osztrák vörös kereszt-sorsjegy
MINDEN SORSJEGY OKVETLEN NYER.

Húzás már február 1-én.
Ezen 7 darab sorsjegyet eladjuk 40 havi 6 kor. 90 filléres havi részletfizetéssel. Már az első részlet postautalványon való beklődésénél kiadjuk a sorsjegyek sorozat és számát tartalmazó törvényes részletes zsonnalt játékkal. Az első két részlet egyezsre való beklődésénél a harmadik részletet ingyen nyújtjuk.
Szalai és Társa bankház
Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-u. sarok).
Megrendeléseket postautalványon kérünk.
Húzás már február 1-én.

FOVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.
Ma és mindennap
Vénusz a földön
Linke nagy operettje
MARIOT feltevével
Darras akrobáták
Egészen új varieté-műsor
Hirtelen harag
a Tarka Szinpad nagykerék újdonsága stb. stb.
A télikerben reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangverseny.

Reményi Mihály

műhegedű-készítő. A magyar kir. Zeneakadémia szállítója
Budapest, VI., Király-utca 44/5. sz.
Ajánlja dics. raktárát valódi olasz, francia, angol, német és magyar mesterhegedűk, gordonkák és vonokban, legújabb hegedű-alakú tokok szőlő, bőm kivitelben, gyanták, állványok, hangjegyalványok a legújabb formában.
Quintázta és tartás hangversenyhurok, melyeket a legnagyobb művészek, mint: Hubay, Burmeister, Grünfeld, Arányi, Geyer Stéj, Vécsey, Földesy, Bürger tanár urak hangversenyeken használnak előszeretettel.

Specialista:
vonal-hangszerek készítése és javításában.
Hangfokozó-gerenda, melynek bármely hegedűbe által sokkal jobb, erősebb, szelb és kellemesebb hangja lesz. Sikéretű készítése minden egyes hangszernél. Régi hangszerek vétele és eladása a legmagasabb árral. Képes árjegyzék az összes hangszerekről ingyen és bérmentve.

Singer-varrógépek

és karikahajós gépek a legújányosabb árban és legkedvezőbb feltételek mellett jótállással az 1889. év óta fennálló cégnél

LÖWINGER JÓZSEF-nél

Budapest, VII., Erzsébet-körút 19.
szám alatt vehetők.
Minden géphez díjmentesen egy az összes államokban szabadalmazott műhímzőkészülék, hímzőrámával és mintával adatik.
Árjegyzék ingyen. — Varrógépügyörök felvételnek.

Heckl intézet.

Február 1-én megnyílik egy olcsó külön tanfolyam 2-6 délután.
Első s legjobb intézet szabástrára a ruhák készítésére.
Alapos kiképzés kitűnő tanterektől.
Nem közös oktatás, miután minden tanulóknál külön oktatást nyer. Praktikus és könnyen fel fogható módszer. Nagy és világos tanteremek.
Előjegyzések és felvilágosítások naponta 10-1 óráig.
Beiratás díj nincsen. Prospektus kívánunk ingyen.

Heckl Hermína, intézetfőnöknőnk, Budapest, Keesekemeti-utca 12.

A FESTŐ-MŰVÉSZET REMEKEI

Világhírű klasszikus festmények remek kivitelű színyomatú gyűjteménye.

A bevezetést írta Dr. TÉREY GÁBOR a szépművészeti múzeum igazgatója
120 Gyönyörű színes kép

A régi mesterek legfrissebb alkotásainak gyűjteménye. Ez a gyűjtemény mindenkinek szolgálatot tesz, aki szereti a művészetet. Minden kép kartonra van illesztve, úgy, hogy a képek közötti tér, falra felgázosítva, díszes hádi képtartó alkotnak. Hat sorozatra oszlik a gyűjtemény. Híres-híres pompás reprodukció egy egy sorozatot alkot és díszes tokban kapható. Minden sorozat teljes magyarázatot tartalmaz val. szépm.

A hat sorozat ára **240** kor.
Egy-egy sorozat **40** kor.

A festőművészet remekei részletfizetésre is megrendelhető.
A képek jegyzékét kívánunk a készséggel megküldjük.

Kaphatók minden könyvkereskedésben és a kiadónál.

LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAD)

cs. és k. udv. könyvkereskedésben
= BUDAPEST =
VI., Andrásy-ut 21. sz.

Ásvány-Gőzfürdők

a Szt.-Lukácsfürdőben

KÜLÖN URI-GŐZFÜRDŐK KÜLÖN NŐI-GŐZFÜRDŐK

Egész nap reggel 5 órától este 6 óráig nyitva.

A forró-meleg medencékbe a kénes Buzogó forrás, a langy-meleg medencékbe a Tímósi forrás, a hidegebb medencékbe a Török forrás természetes ásványvízje ömlik. Szakadatlan hozzáfolyással. Minden medencéjében naponta kénytelen lecsapottatni. A gőzkamrák természetes kénes ásványvíz párákkal, a zuhanóvíz természetes forrásdízzel láttatnak el.

Pihenőterem. Szórász. Pedicure. Manicure
Öt jegy ára fürdőruhával együtt **3** korona 50 fillér.

Szt.-Lukácsfürdő, gyógyfürdő, Budán.

Személyhitelt, olcsó (törlesztéssel) havi vagy negyed

tisztítónak (házasági övadóknak is, ház- és földtulajdonosoknak (esetleg II. helyre is), hivatalnokok és kereskedőknek, iparosoknak, esetleg kezesek nélkül is, gyorsan és diszkrétén.

BALASSA ÁRPAD bankbizományi irodája
Budapest, VI. ker. Vörösmarty-utca 57. I. em.
TELEFON. Válaszbélyeg.

A 14019. számú „Ujtások gőzhajó turbinák” című, 1898. április 7-ri a 19034. számú

„Eljárás és gép gőzturbinák lapátfogainak egymáshoz való kapcsolására” című, 1900. február 21-ri, a 21393. számú

„Ujtások hajó csavarokon” című, 1900. december 19-ri és a 22142. számú

„Ujtások gőzhajók hajtására szolgáló berendezéseken” című, 1901. január 21-ri kelt magy. szabadalmakra levők vagy engedélyesek kerestetnek. Szíves ajánlatokat „W. R. 9256” jel alatt továbbít Mosso Radófi Bécs, I., Seilerstrasse 2.

AZANKER

élet- és járadékbiztosító-társaság.
Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám
(Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1858.

Összes vagyon 153 millió korona
Biztosítási állomány 516 millió korona
Eddigi kifizetések 248 millió korona

A nyeregyrészesüléssel biztosítottak 1902-ben a vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztalékterv szerint, az évi biztosítási díj 25%-át kapták középszémben kifizetve. A vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztalékterv szerint (évenként emelkedő osztalék) az összes — biztosítási tartamon keresztül befizetett — díjak 3%-a, illetőleg az évi díjnak 3 év, 4 év, 5 év, 6 év, 7 év, 8 év után 9 év után 9%, 12%, 15%, 18%, 21%, 24%, 27%

fizetett ki középszémben.

Elnyós kiházasítási és vegyes biztosítások.
Jutányos díjak. — Kedvező feltételek. — A szépségtől legnagyobb biztonság. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, valamint a társaság ügynökei.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház	Király színház	Urania színház
Szerda	Nincs előadás	Egyenlőség	A mormota	Vándorlegény	Sherry	A fecskék	Modern asszony
Csütörtök	L. ammemori Lucia	Váljunk el	A mormota	Szókimondó asszonyság	Toldi	A fecskék	Modern asszony
Péntek	Nincs előadás	Egyenlőség	A mormota	Katinka grófnő	Sherry	A fecskék	Modern asszony
Szombat	Orfonsz. A törpe gránátos	Nero anyja	A mormota	Katinka grófnő	Sherry	A fecskék	Modern asszony
d. u. Vasárnap este	Himnusz. Hunyadi László	A bor	Józi	Szokott katona	A grótosztól	Aranyvirág	Modern asszony
		Egyenlőség	A mormota	Katinka grófnő	Sherry	A fecskék	Az éjféli nap országa

